

NOTEER NU REEDS
IN UW AGENDA

**Statutaire
Algemene
Vergadering in
2024 op zondag
25 februari in
KALMTHOUT.**

KBC IBAN nr.: BE22 4073 0622 5147
Secretariaat VAV: Dascottelei 78 2100 Deurne
Tel. 0468-309334 (NIEUW NUMMER)
e-post: info@vlaamsartsenverbond.org
webstek: www.vlaamsartsenverbond.org
Het secretariaat is open op
dinsdag en donderdag (9 u-17.30 u).

RAAD VAN BESTUUR 2023-2025

REDACTIERAAD PERIODIEK

Dr. J. Van Meirhaeghe (Voorzitter)
Dr. Lieve Van Ermen (Oud-voorzitter en Ondervoorzitter)
Dr. B. Garmyn (Secretaris)
Dr. Geert Debruyne (Penningmeester)
Dr. Frank Goes (Hoofdredacteur Periodiek)
Dr. J. Dockx (VAV-Cultuur)
Prof. Dr. Eric Ponette (Lid)
Dr. Chris. Geens (Lid)
Dr. Karel Vermeyen (Lid)

RAAD VOOR ADVIES

Prof. Dr.A.Baert
Dr. Dirk Dewolf
Prof. Dr. D. De Looze, UGent
Prof. Dr. A. Dupont, VUB
Dr. Piet H. Jongbloet
Prof. Dr. P. Van Cauwenberge, voorzitter HoGent
Prof. Dr. Ph. Vandekerckhove, Rode Kruis Vlaanderen
Em. Prof. Dr. R. Van Hee, Universiteit Antwerpen

PERIODIEK

Verantwoordelijke uitgever: dr. F. Goes,
Sionkloosterlaan 7, 2930 Brasschaat
Hoofdredacteur: dr. F. Goes

De gepubliceerde bijdragen verschijnen onder
de verantwoordelijkheid van de auteurs.

Layout: www.xpair.be

Drukkerij: www.vanderpoorten.be

INHOUD

VOORWOORD	3
CITATEN	4
AAN HET WOORD	5
DE HEIDE	8
HET ARBORETUM	10
VLAANDEREN IN NOOD	12
POLITIEKE ACTUALITEIT	16
FACTUEEL	23
VAN UW HOOFDREDACTEUR	25
DE ZON OP AARDE IN DE PROVENCE	26
CULTUUR	
BOEKEN	28
TENTOONSTELLINGEN	29
FILM	31

LIDGELD VANAF 2023

Gedrukte Periodiek

Elektronische versie

Gewoon lid

110

90

Arts in opleiding of zonder praktijk

70

50

Artsenkoppel

150

130

Artsenkoppel in opleiding of zonder praktijk

90

70

Steunend lid

200

Voorwoord

Op zaterdag 14 oktober 2023 was er het VAV-symposium “**Communautarisering van de gezondheidszorg in 2024!**” in het Herman Teirlinck Auditorium (KBC) Havenlaan te Brussel.

Daarmee wilden we onze visie van communautarisering van de gezondheidszorg kracht bij zetten en actualiseren. De voornaamste argumenten van het VAV voor een integrale Vlaamse gezondheidszorg zijn intussen genoegzaam bekend:

- het recht op het leggen van eigen klemtonen.
- een grotere efficiëntie en responsabilisering van de gemeenschappen tot een spaarzaam beleid.
- Wij willen een communautarisering en geen regionalisering omdat wij de band met de Vlamingen in Brussel niet willen doorknippen.

Die argumenten werden tijdens het symposium door de verschillende sprekers uitgediept met cijfermateriaal en inzichten vanuit de eigen invalshoek. Ik dank hen nogmaals voor de verhelderende en constructieve bijdragen. De grondwetspecialist Jürgen Vanpraet bekeek hoe de homogenisering van de gezondheidszorg op het niveau van de deelstaten vorm kan gegeven worden.

Prof. De Maeseneer hield een pleidooi voor een gedecentraliseerde gezondheidszorg in een solidaire samenleving. Van Dr Jonas Brouwers hoorden we dat het stroomlijnen en samenbrengen van bevoegdheden, in het bijzonder voor de opleiding en het opvolgen van de kwaliteit ervan, zich meer en meer opdringt.

Voor een performant zorgbeleid horen gezondheidszorg en welzijn samen in één beleidsvoering te zitten, verna men we van Karine Moykens, secretaris-generaal van het agentschap Zorg.

En Dr Karel Vermeyen, bestuurslid VAV, concludeerde op basis van de vergelijking Noord-Zuid dat een gesplijste financiering van de gezondheidszorg mogelijkheden biedt en geen verlies van solidariteit hoeft te betekenen. Het is wel belangrijk dat solidariteit op een transparante manier georganiseerd wordt en een tijdsdefinitie heeft. Na de pauze was er een vinnig debat waar nogmaals bleek dat Vlaanderen en het VAV Brussel niet mogen loslaten. Het symposium kreeg heel wat aandacht en weerklank in zowel de medische als de algemene pers.

Geïnteresseerden kunnen de abstracts en presentaties van de sprekers sindsdien raadplegen op onze webstek www.vlaamsartsenverbond.org.

Het eerste nummer van Periodiek jaargang 2024 zal trouwens integraal gewijd zijn aan de verslaggeving van het symposium.

Het referaat van ons bestuurslid Karel Vermeyen diende als basis om de visie van het VAV te stroomlijnen, en ook die tekst is terug te vinden op onze webstek.

Met die visietekst en ons jubileumboek “100 jaar Vlaams Artsenverbond” beschikken we over unieke documenten waarin onze argumenten voor de communautarisering van de gezondheidszorg werden samengebracht.

Met die bundel in de hand kunnen we nu de beleidsmakers nog beter informeren en ze aansporen om na de verkiezingen van 2024 de integrale Vlaamse gezondheidszorg te realiseren, die - het moet nog maar eens gezegd worden - eigenlijk al sinds 1980 in de grondwet staat!

Waarom is die communautarisering er dan nog niet?

Omdat men in dit land met deze staatsstructuur geen enkele hervorming nog kan doorvoeren.

Op een debat van Pro Flandria, een netwerkorganisatie van Vlaamse ondernemers en academici, haalde oud-minister Koen Geens (CD&V) vorig jaar fel uit naar de werking van de Vivaldi-regering. ‘Wij kunnen federaal op dit ogenblik bijna geen enkele ernstige hervorming meer doen, dat lukt niet meer.’ ‘Federaal kun je alleen uitgavenverhogingen beslissen.’

In 2024 kan de communautarisering van de gezondheidszorg er komen, als dit land eindelijk de hervorming krijgt die nodig is. Noem het confederalisme, noem het zelfbestuur, dat is semantiek. Maar de grendels van 1970 moeten weg, en we moeten zelf de touwtjes in handen krijgen.

Jan Van Meirhaeghe
Voorzitter VAV

CITATEN

verzameld
door
frank goes

**In de zomer is het te warm
om dingen te doen waarvoor
het in de winter te koud is.**

Mark Twain 1838-1910

**Een vriendelijk woord kan drie
wintermaanden verwarmen.**

Japans spreekwoord

**Politiekers en luiers moeten
regelmatig worden vervangen
en wel om dezelfde reden.**

Mark Twain

**Hij weet niets, en denkt dat hij
alles weet. Dat wijst duidelijk
op een politieke loopbaan.**

George Bernard Shaw

**Geluk is belangrijker dan gelijk
krijgen; gelukkig heb ik altijd
gelijk.**

Man of vrouw zonder naam

AAN HET WOORD

Dr. Agnes Vermeulen

Meerdere collegae met een eerbiedwaardige leeftijd bleven nog met hun beroep bezig en bewaren in zich een bijzonder verhaal van opleiding en zorg dat wij graag met onze gemeenschap delen. Wij verduidelijken dat graag met enkele vragen en stellingen om “zo het woord” te geven aan een eminente collega en haar een verhaal te laten brengen dat ons allen wijzer en nederiger maakt.

Geboren aan de kust in oorlogstijd hebt u wel een bijzondere jeugd gehad die heel uw persoon getekend heeft!

Mijn ouders waren van Ieper; het dorp en de hoeve van mijn voorouders lag precies op de frontlinie waar Duitsers, Engelsen, Canadezen en Fransen vier jaar lang vochten tot dat geen twee stenen nog op elkaar stonden. In mijn jonge jaren waren sporen van de eerste wereldoorlog alom aanwezig, in het landschap en in de verhalen. De tweede wereldoorlog liet op zijn beurt psychisch-emotionele sporen na. Nog in utero heb ik gedeeld in de angsten van mijn moeder bij de Duitse bombardementen op Oostende tussen 21-27 mei 1940, meer dan 75 doden. De repressie van 1945 waarvan ik getuige was in onze straat maakte ook onuitwisbare indruk op mij. In 1946 was de bijna laatste Belgische difterie-epidemie aanwezig in Oostende. Ik werd zwaar aangetast met kroep en bijhorende verstikkingsverschijnselen, zware toxine effecten op hart en spieren. Ik had een jaar nodig om eroverheen te raken maar daarna zou ik nooit meer ziek zijn ... of bijna! Heb ik toen begrepen wat ziek-zijn met u doet?

U beleefde wel een zeer bijzondere prille jeugd en halfweg de vorige eeuw volgde u de Grieks-Latijnse humaniora en uit verhaal van uw verdere groeiperiode leren wij welke moeilijke stappen u nog te zetten had en wat die met een mens doen.

Mijn lagere school deed ik in drie schijven : 2 jaar in Oostende, 2 jaar in Brussel in het Frans, 2 jaar in Kortrijk in het Nederlands. Daarna startte ik de Grieks-Latijnse humaniora in het Frans bij de Soeurs de ND de l'Arbre Bénit in Elsene. Die vele taaloverstappen hebben mij zeer gevoelig gemaakt, onder ander voor de diverse betekenissen van woorden, in diverse talen maar ook binnen een taal. Ik hou er ook een goede kennis van de Franse cultuur en de Belgische Franse gemeenschap aan over. Ik heb dit altijd beschouwd als een rijkdom zonder dat ik dit mijn diepe Vlaamse gevoelens aantastte. Van de Grieks-Latijnse humaniora weerhoud ik de kennis van de Grieks-Romeinse mythologie, de kennis door verhalen

van de “muthos” gezwegen of verzwegen waarheid: wat een verleden van moord en afgunst, verraadt, misbruik en bedrog, maar gelukkig ook wat liefde met een mens doet. Tot op heden helpt de mythologie het beter begrijpen van ingewikkelde familiale en historische geschiedenissen.

U koos voor geneeskunde en wel voor een zeer gespecialiseerde discipline die een hoog wetenschappelijke vorming vereiste.

Toen mijn familie in 1947 van de kust naar Brussel verhuisde kozen mijn ouders voor mij het Franstalige onderwijs. Zo kwam ik automatisch in de UCL, toen nog in Leuven, terecht. Ik had er merkwaardige professoren zoals onder andere Christian De Duve (biochemie – Nobelprijswinnaar 1974) en Jules Arcq (propedeutica).

In 1963 stierf mijn vader en, mede onder invloed van mijn broer Robrecht, besliste ik over te stappen naar de KU Leuven teneinde uiteindelijk een Vlaams diploma te hebben. Ik werd in deze overstap gesteund door Prof Josue Vandenbroucke die me ook meteen opnam in zijn dienst voor specialisatie inwendige geneeskunde en later haematologie.

De specialisatie inwendige ziekten deed ik twee jaar in Eindhoven Nederland waar ik vooral ervaring in de gastro-enterologie, nefrologie en endocrinologie

opdeed alsook op EHBO, twee jaar in Leuven waar vooral de opleiding in cancerologie bij Prof Drogmans, de raadgevingen met Prof Vandenbroucke, Joossens en Verstraete grote indruk op me maakten. Mijn opleiding in Leuven gebeurde tegelijk in de kliniek en in het Labo haematologie met Prof Angeline van Orshoven, die me een goede kennis van de bloedcellen en hun dysplasieën tot en met de blastenexplosie van acute leukemieën en gezonde stamcellen aanleerde. En tenslotte ging ik een jaar naar Parijs bij Prof Jean Bernard in Hopital St-Louis, toen een referentie in de klinische haematologie.

Zo kreeg ik uiteindelijk een erkenning in Inwendige Ziekten en in Klinische Biologie.

U bent als meertalige Vlaming gestart in een ziekenhuis in de hoofdstad.

Ja, in de Sint-Michielskliniek in Brussel waar ik verantwoordelijk werd voor het Labo Haematologie van Dr K.G. Van den Abbeele en voor de klinische haematologie in het ziekenhuis.

Ik maakte er kennis met de echte medische praktijk. Vooral de omgang met de dood was een uitdaging. Hier hadden we geen enkele opleiding voor gekregen maar ik kon het niet aan een vertrouwensrelatie met patiënten te hebben opgebouwd en ze dan zonder steun te laten in de laatste fase van hun leven. Zo deed ik aan palliatieve zorg voor deze werd “uitgevoerd” in dit land.

In mijn ruimere privépraktijk in de inwendige ziekten leerde ik goed te luisteren naar de patiënten, om hun dubbelzinnige woorden en zinnen te begrijpen en zo sneller op het spoor te komen van hun ziekte of probleem. Het werd mij al snel duidelijk dat veel verhalen en syndromen niet in mijn cursussen voorkwamen. We leerden heel veel over infectieziekten zoals TBC en syfilis maar in de jaren 1965-1975 zagen we op inwendige ziekten vooral cardiovasculaire ziektes en kankers, naast maaglijders en patiënten met IBS en ook de immuundeficiënties, auto-immuunziektes, allerlei dysplasieën en vele gewricht- en ruglijders waren in oplicht.

Bijzonder is wel dat u als specialist bent overgestapt naar vooral ambulante consultaties omdat dit u de mogelijkheid gaf de accenten van uw psychosociale en psychologische patiënten benadering uit te werken. Hier hebt u wel een eigen ontwikkeling doorgemaakt die wij graag door u laten beschrijven.

Ik was ondertussen getrouwd en kreeg twee kinderen voor wie ik wilde beschikbaar zijn.

Het werk in het ziekenhuis bleek niet mijn ideale medische omgeving te zijn. Mijn belangstelling ging veel meer

naar het klinisch werk dan naar het labo, de vele spanningen in het ziekenhuis leken mij verloren energie, mijn zwaar zieke patiënten zoals bij acute leukemieën, terminale ziektes van Kahler, jonge mensen met lymfomen en namen mij ook heel veel energie; energie die ik in mijn gezin ook nodig had.

Dus, na een aantal jaren in een ziekenhuis, besliste ik alleen nog ambulante hematologische patiënten te behandelen: chronische leukemieën, lymfatische en myeloïde, lymfomen, ziektes van Kahler en Waldenström, hematologische dysplasieën, thrombopenieën, ijzeregebrek, immuundeficiënties IgA IgG, enz. Het was toen ten andere ook de tijd van de opkomst van beenmergtransplantaties en behandelingen in steriele kamers die toch best in universitaire goed voorziene ziekenhuizen gebeurden.

U hebt een totaal andere patiënten benadering ontwikkeld waarover u tijdens de opleiding haast niets leerde.

Al vroeg in mijn praktijk haematologie werd ik geconfronteerd met het feit dat patiënten die, bewust dat de klassieke behandeling hen waarschijnlijk niet zou redden, me vroegen of een of andere alternatieve aanpak hen niet zou kunnen helpen of verlichten. Dat ging van een specifiek dieet naar homeopathie of acupunctuur, bidden, relaxatie en rebirthing, mediteren of een genezer aanspreken, ea. In de mate dat ik wist dat mijn klassieke chemotherapie hen inderdaad niet zou redden, vond ik dat ik niet het recht had patiënten die “andere” ondersteuning, die andere benadering van het ziekzijn behandelen af te raden of af te breken.

Zo leerde ik enerzijds deze “alternatieve” aanpakken kennen, de meeste testte ik bij gelegenheid op mezelf, en anderzijds stelde ik vast dat die vaak ook een zekere efficiëntie hadden.

Ik besepte meer en meer dat de algemene weerstand of de algemene levenskracht van patiënten ondersteunen even belangrijk was als het toepassen van chemotherapie bv.

Is het daardoor dat ik lymfomen, Kahler's, chronische leukemieën en veel langer zag overleven dan in mijn klassiekers beschreven?

Een andere factor was dat ik al in mijn studenten- en opleidingstijd veel contact had met psychologen en sociologen.

Ik las, studeerde zelfs, Freud, Jung, behaviourism, Sandor Ferenczi, Jean Piaget, René Laforgue, Konrad Lorenz, Georg Groddeck en vele anderen. Zelf volgde ik, uit nieuwsgierigheid, een aantal jaren psychoanalyse en andere vormen van psychotherapie.

Mijn vrienden sociologen trokken altijd opnieuw mijn aandacht op de invloed en interacties van de maatschappij (of gewoonweg “de anderen”) op de ziektebeelden. Ze overtuigden mij dat zowel ziektes, psychisch en fysisch, als delinquent gedrag, weliswaar “pathologische” vormen van aanpassing zijn om te overleven, na een trauma bv, in een welbepaalde maatschappelijke structuur, eerst en vooral een familiale structuur.

Met mijn klassieke academische vorming kon ik lang niet alle problemen die zich aandienen begrijpen en nog minder oplossen. Veel patiënten kregen geen duidelijke diagnose zoals in de handboeken beschreven maar kwamen niettemin met een probleem, met een vraag om hulp. Te veel behandelingen bleken niet voldoende efficiënt of zelfs bron van weer nieuwe problemen.

De verschillende invalshoeken die ik in de loop der jaren beter had leren kennen kon ik niet wegdenken als ik naar een patient luisterde.

ook nu legt u nog heel fijn uit hoe de mensen een gevarieerde totaal aanpak verdienen en zo hebt u ook zeer zinvol advies voor de opleiding.

Voor mij, is leren luisteren naar patient met een volkomen open en beschikbare geest of bewustzijn de basis van de diagnose en zelfs vaak het begin van de genezing betekenen.

Natuurlijk zijn de woorden die patient gebruikt niet die uit onze handboeken. “Words hate one meaning” las ik onlangs en hierover nadenken is bijzonder nuttig om de boodschap van patiënten te horen.

Ziek zijn is een signaal, eerst en vooral voor de patient zelf, dat de persoon in zijn levenskracht bedreigd is. Als de bedreiging een ongeval of een infectieziekten of uitgebreide kanker is, zal de medisch aanpak vaak vrij duidelijk zijn. Maar als de persoon bedreigd wordt door orgaan dysfuncties, algemene vermoeidheid en onwel voelen, diverse pijnen en dergelijke meer, is een diagnose en therapie veel moeilijker. En dit zal vaak het geval zijn op een raadpleging “inwendige ziekten” waar patiënten terecht komen nadat ze gehoord hebben dat “met hun hart, longen, darmen, oren enz niets mis is”

Een patient helpen, zo mogelijk, de oorzaak van zijn ziekzijn weg te nemen of de hinder te verminderen of de risicofactoren te corrigeren en zijn levenskracht te ondersteunen, dit is de opdracht van de arts, tenminste de arts die in contact met de patiënten staat.

De huidige wetenschappelijke academische geneeskunde heeft fantastische vooruitgang geboekt in de veel fijnere

en minder traumatiserende heelkunde, in de wetenschappelijke kennis van de etiologie, verloop en therapie van ziektes door research en, in de snellere precieze diagnoses door het gebruik van nieuwe verfijnde technologieën.

Maar een aantal patiënten worden niet geholpen door alleen maar technologie en wetenschappelijke kennis.

Leven en gezondheid zijn een dynamisch evenwicht. De ziekteoorzaken opsporen vraagt kennis/inzicht in vele domeinen: “propedeutica” (geheel van anamnese, klinisch onderzoek, erkennen van symptomen van inwendige ziektes, en de principes van hun diagnose), wetenschappelijke vooruitgang, psychisch inzicht, sociale context en zelfs spiritualiteit.

De efficiënte omgang met die diverse bronnen van kennis of invalshoeken op de “waarheid” vraagt een nieuwsgierige, open, kritische en beschikbare geest.

De arts zelf is natuurlijk ook iemand in wording, die ervaring opdoet en bijleert over ziektes maar ook over zichzelf, zijn eigen functioneren en zijn invloed op de patient.

Uw zeer bijzonder omgaan met de mens-patiënt maakt uw verhaal zeer leerrijk en is helemaal niet tijdsgebonden maar wel instructief en nuttig voor de arts-patiënt relatie en de medische -totaalopleiding

Graag krijgen wij van u nog een slotboodschap!

Blijven zoeken naar het begrijpen van het leven en het ziek-zijn in de ruimste zin, is op zich bron van levenskracht en vreugde.

**Hartelijk dank
Dr. Agnes Vermeulen
Opgetekend door Chris Geens**

DE HEIDE

Mijn grootmoeder woonde hier en ook mijn overgrootmoeder ..zelf een feministe en zaken-vrouw avant la lettre..

Ze ging alleen met de boot naar Engeland om er boerenpaarden te kopen om ..voor de tram van Antwerpen te spannen ..den paardentram. Die paarden weidden waar nu op de Noorderlaan woonblokken zijn opgetrokken en de stallen waren niet ver vandaan ..op Den Dam ..einde vorige eeuw een chique buurt..

Mijn moeder was dus één van de laatste die met een mooie zwarte koets met vergulde spaken naar “den buiten “ in Kalmthout trok., ze hadden een knecht: Den Bruur

Ik heb hem nog gekend als kind..en er bestaat een foto met me met de vier generaties..

Mijn ouders hadden hier ook een buitenverblijf in Dennendael , één van de eersten die een stuk grond daar kochten .

Wat beleefden we zoal ?

Memorabel waren de bosbranden :één in 1976 verwoestte een groot stuk van de heide(120 Ha)

Dan in 1996 ..ik reed met onze vier zonen op de fiets zonder licht in de nacht naar de brandtoren, (na 1976 in 1980 opgericht !)beklommen die en zagen een apocalyptisch beeld ‘heel de horizon stond in lichtelaai ..bevremdend was het ,wanneer het vuur een spar raakte en deze plots als een toorts in de nacht een helder licht gaf ..de helft van de heide brandde af !

En dan nog niet zólang geleden 2011: een enorme brand die de bewoners van de belendende huizen deed evacueren ..wij zelf moesten ramen en gordijnen sluiten want de rook kwam zelfs binnenkamers en pikte aan de ogen ..600 Ha brandde af ..

De heide werd voor het eerst door auteur en advocaat Jozef Muls gewaardeerd om te beschermen ..maar het is pas in 1968 dat dit natuurgebied effectief wettelijk gevrijwaard bleef..

Het is in 2001 dat een groot gebied over de grens heen met NL heen ontstond : 37,5km² :de Fusie van Het Zooms Park -Kalmthoutse heide..

Nog even wat smeugige vertellingen over de privé eigendommen die er zich in bevonden ..

Vooral midden in de heide : de Villa Mont Noir..eigenaar 3..die liet er maar even een modelvilla van de wereldtentoonstelling (1884)herbouwen en nu nog zie je resten van het park met rododendrons in de volle natuur etc , 2 stenen leeuwen..maar alles wat steen op steen stond werd geplunderd..

Eigenaar 7 werd Bernard Bernsohn ,Antwerpse diamantair die er in 1908 een recreatie domein van wilde maken : dit stuitte op protest en men wou toch de natuur beschermen...in 1914 ontstond een smalspoor erheen ! WO 1 zette een einde aan zijn plannen..

En eigenaar 8 was Carlier in 1941 , ook de eigenaar van Petrofina met een tak familie in Brazilië , hij was ook eigenaar van kasteeltje de Boterbergen(eerst in 1823 aangekocht door graaf de Merode-Westerlo uit de eigendommen van de abdij van Tongerlo ..

Aan de overkant: De Greef ! ***(eigenaar van abdijhoeve én verkaveling Ursine Thielemans echtg De Beuckelaer!)

Toen de erfenis van de familie Carlier moest doorgaan werd een dag het aandeel Petrofina geschorst op de beurs , na de dood van de laatste erfgenaam Marie -Antoinette Carlier is het overgedragen aan Natuurpunt .

Je hebt nog het Meurisseven of “het goed “van de familie Van Thillo : grote witte villa , nog altijd bewoond , dicht bij ingang langs Putse steenweg, over het Keienhof..het Meurisseven verwijst naar ..chocolaterie Meurisse..de vorige eigenaars.

Oasis , een enclave van een vijftal oude huisjes , vlak

achter de brandtoren..

Als je daar in november aan de heide kant staat ..bedenk dat ook bij Macbeth van Verdi de heksen beraadslagen en zich beraden ..“ waar gaan we onze bijeenkomst houden?”

“Op de heide ! op de heide !! ” Klinkt het in koor ...bedenk hoe het hier in mist en nevel moet uitzien ..
Im Nacht und Nebel..!

Wat heeft Kalmthout aangetrokken ?

Recreatie uiteraard. Joden kwamen hier ook voor de goede lucht en hadden hier zelfs een synagoge ..er werden hotels gebouwd sinds de spoorlijn in 1854 een feit werd: spoorlijn 12 naar Roosendaal : zeer oud in de spoorwegen historiek !

Kunstenaars , beeldende, literaire en muzikaal ...

Henri Van de Velde schilderde hier , zelfs Vincent Van Gogh en er bestond een Kalmthoutse school ..ze noemden zich “de Grijs School “omdat ze wars van alle ornamenten van de romantiek de werkelijkheid wilden schilderen, zoals ze was ..

“Pleinair-isme ”..geen salonkunst maw ! Frans Van Kuyck, Lamorinière, Adriaan Heymans(1839-1921) Etc . Ze hadden zelfs een band met een Zuidelijker kunstenaarsdorp Barbizon , ten zuiden van Parijs in het Bos van

Fontainebleau.. Bovengenoemde schilders zijn zowel in Kalmthout als in Barbizon gesignaleerd !

Er is geen kunstenaarsdorp zonder een kunstenaarscafé ! Het Pannenhuis en de Cambuus ..het laatste midden op de heide : de Keetheuvel waar zoals in Namibië zand werd gewonnen, de dagloners woonden en werkten er zoals in the Far West..en zoals Calamity Jane alles bestierde was het hier Moeder Kee ! (= Cornelia Teysen) Zoals in Kolmanskop verzandde het smalspoor waar er zand vervoerd werd om de Spaanse vesten te dempen en om de fundamenteën van het Centraal Station in Antwerpen te verstevigen ! “Die duinen” hadden geen waarde voor de gemeente K’thout ,in 1888 gaf men zelfs een concessie van 600 Ha voor Zandwinning aan Baron Terwagne..en zo gingen de hoogste duinen ter ziele..

Muziek ? Jo D’Haese is wereldberoemde beiaardier en van ...Kalmthout !

Literair ? Hier werd het tijdschrift Van Nu en Straksers gesticht door Emmanuel De Bom :Antwerps stadsbibliothecaris , waar Felix Timmermans , Alice Nahon en August Vermeylen aan meewerkten en last but not least :Paul van Ostayen .., August Vermeylen stierf in 1953 in Kalmthout in Villa Vogelenzang ..

Op een rit van de heide naar het arboretum komen we langs een ander landgoed : de Markgraaf , daterend uit 1851 en zo genoemd omdat een zekere Gheysens, notaris te Antwerpen , wonend Markgravelei het na zijn aankoop zo noemde ..eigenaars nadien de Fam Van Acker, Van Ooteghem en nu de Nederlander Jan Rijdsdijk..het is met zijn 56ha een waardevolle buffer tussen woonzone en de Heide: het Zoomse GrensPark het wisselde recent van eigenaar : een andere Nederlander Afrojack : internationaal bekende .. DJ ! bewoont het nu. Mijn moeder had nog en vrijage met de zoon : Max Van Acker , de biologiestudent KUL : hij stierf in de gevangenis na WO2 aan TBC als “zwarte” en inderdaad plots zien we een ree grazen aan onze zijde in de wei !

Langs de Lindendreef naar het Arboretum komen we voorbij onze eigen woonplaats ..een huis van vóór 1900 en hier woonde Hans Kristoffel een Zwitser , die diende in het Nederlands leger KNIL en het eiland Flores had”-gepacificeerd “..hij woonde hier samen met de dochter van de burgemeester van Antwerpen Jan Van Rijswijk.. via omwegen vernamen we via het Pallieterke dat een missionaris op Flores naar foto’s van onze woning vroeg(!)

Ook vernamen we dat de wapencollectie van Hans Kristoffel in het huidige MAS wordt bewaard !

Lieve Van Ermen

HET ARBORETUM

Rondleiding voor het VAV in de Internationaal bekende plantentuin

Ik ben ‘geboren’ in Antwerpen waar mijn vader een apotheek had en er kwam een schone jonge vrouw binnen van Kalmthout ..ze zijn gehuwd en ik ben de oudste dochter. Het weekend vertrokken we steeds naar ‘den buiten’.

Dus ik ben “getogen” in Kalmthout ..ik leerde er lopen, fietsen en van de natuur houden...al 4 generaties hebben we daar een buitenverblijf ..

Sinds 1978 woon ik er zelf, gehuwd met Michel Berte, achter het arboretum en op een boogscheut van mijn geliefde heide biotoop.

Als gewezen lid Raad van Bestuur Arboretum Kalmthout organiseer ik op zondag 25 februari 2024 een rondleiding voor het VAV in deze Internationaal bekende plantentuin ter gelegenheid van de Algemene Leden Vergadering van het VAV, net wanneer in die periode de Hamamelis, de toverhazelaar bloeit én geurt : een feest voor oog én neus.

Ontvangst door Bram Rammeloo, huidige directeur van het Arboretum, die ons verwelkomt en ons vertelt over het ontstaan en historiek van de horticuultuur van Van Geerten en De Cort tot de gebroeders De Belder en barones Yelena Kovacic, echtgenote van Robert, die het Arboretum wereldfaam gaven tot aan het huidig Provinciaal Domein. Zij ontwikkelde nieuwe Hamamelis en gaf enkele onder andere de naam van haar kinderen . In Antwerpen woonden we net om de hoek van de Van Geertstraat (naar de familie Charles Van Geert genoemd) waar de reder met tuinliefhebberij als hobby achter de dierentuin te weinig grond had en voor zijn verzameling naar Kalmthout uitweek in 1856 : de eerste basis van de huidige tuin .

Vijftig jaar later, in 1896 werd de kwekerij voortgezet door Antoine Kort , hier bekend als “Den Horticole” deze verzamelden planten en bomen uit de hele wereld, tevens al een mooie collectie Hamamelis .Opnieuw een halve eeuw later in 1950 werd de verlaten kwekerij gekocht –en zodoende gered- door twee Antwerpse Diamantairs, de gebroeders Robert en Georges De Belder voor hun gezamenlijke hobby :planten !

= ze waren beiden fervente amateur-botanici

Yelena , uit Slovenië , deed stage in Zundert Nederland bij een plantenkwekerij , als “ agronome” , landbouwingenieur en kwam op haar fiets hierheen om

de tuin te bezoeken .. de vonk sloeg over, ze huwde met Robert en werd de bezieler van de tuin .

Ze creëerde nieuwe types Hamamelis en door haar toedoen werd de tuin tot wat het hedentendage is :één van de waardevolste verzamelingen houtachtige planten in Europa én .. de wereld en tevens een wetenschappelijke plantenverzameling met wereldfaam: alle planten kregen een label. Jelena introduceerde honderden nieuwe planten , verzamelde zaden in het wild en selecteerde nieuwe cultivars.

Haar bijzondere aandacht ging onder meer naar de pluimhortensia, de kerselaars en niet in het minst naar de toverhazelaars. Dankzij de selecties van Jelena en Robert, kan het Arboretum prat gaan op dé grootste collectie toverhazelaars van het Europese vasteland.

In 1986 koopt het Provinciebestuur van Antwerpen de terreinen aan van de familie De Belder en deze groeide uit tot één van de 20 provinciale groendomeinen . Laatste uitbreiding : nog recentelijk kocht de Provincie

het aanpalend goed van de familie van wijlen Prof dr Alex Hubens, chirurg in Antwerpen aan (woont in de Lindendreef.. waar ik ook woon) en zo komen we tot een 13,5 hectare in totaal en 11000 plantensoorten, in ieder seizoen een streling voor het oog door de bijzondere combinatie van kleuren.

We bezoeken de tuin met een ervaren gids en nuttigen gezamenlijk een buffetlunch in de balkenzaal die door ons privaat is afgehuurd. Plaats dus om uw laarzen en desgevallend paraplu's , rugzakken te zetten voor ons alleen.

In de shop kan je een mooi aandenken kopen van deze memorabele dag , Op de webstek van het arboretum kan je de aankondigingen zien van de data van de plantendagen waar duizenden bezoekers van overal planten komen kopen bij allerhande kekers op de grote weide.

Ten allen tijde kan je ook uit de collectie van het arboretum zelf ook zeldzame planten aankopen (o.a. toverhazelaars) dus ook ter gelegenheid van uw bezoek ! Vergeet alvast de datum niet te noteren in uw agenda: Zondag 25 februari 2024 vanaf 11 h ontvangst ,11:30 h geleid bezoek, 13 h buffetlunch,15 h Alg Vergadering Voor de ouderen onder u staan overal banken om te rusten en van de omgeving te genieten .

Het arboretum is makkelijk bereikbaar per trein : deze houdt halte net voor de ingang. Op zondag komt hij aan 11:05 h .Er is uiteraard een zeer grote parking voor wie met de wagen komt (en.. planten wil aanschaffen.)

Maak er gerust een familie uitstap van en kleinkinderen hotsen mee in de tuin en kunnen terecht in de cafetaria..

Terwijl de VAV-ers de koppen bij elkaar steken voor de Algemene Vergadering vanaf 15 h in de balkenzaal.

Als gids Mevr Claire Lejeune, biologe van opleiding, zus van een klasgenoot van me.. en Mevr Marleen Van Nooten, ja zus van ...

Als lunch een buffet, warm en koude gerechten, verzorgd door Katrien De Ridder, wijnen gekozen door Michel Berte. Tafel gedekt door...

...Lieve Van Ermen

Vice voorzitter VAV... die u van harte welkom heet!!

VLAANDEREN IN NOOD!

De wateroverlast en de gezondheidszorg verdienen een grondige en vernieuwde aanpak!

Het historisch oude Vlaanderen moeten wij bekijken om de wateroverlast goed te begrijpen.

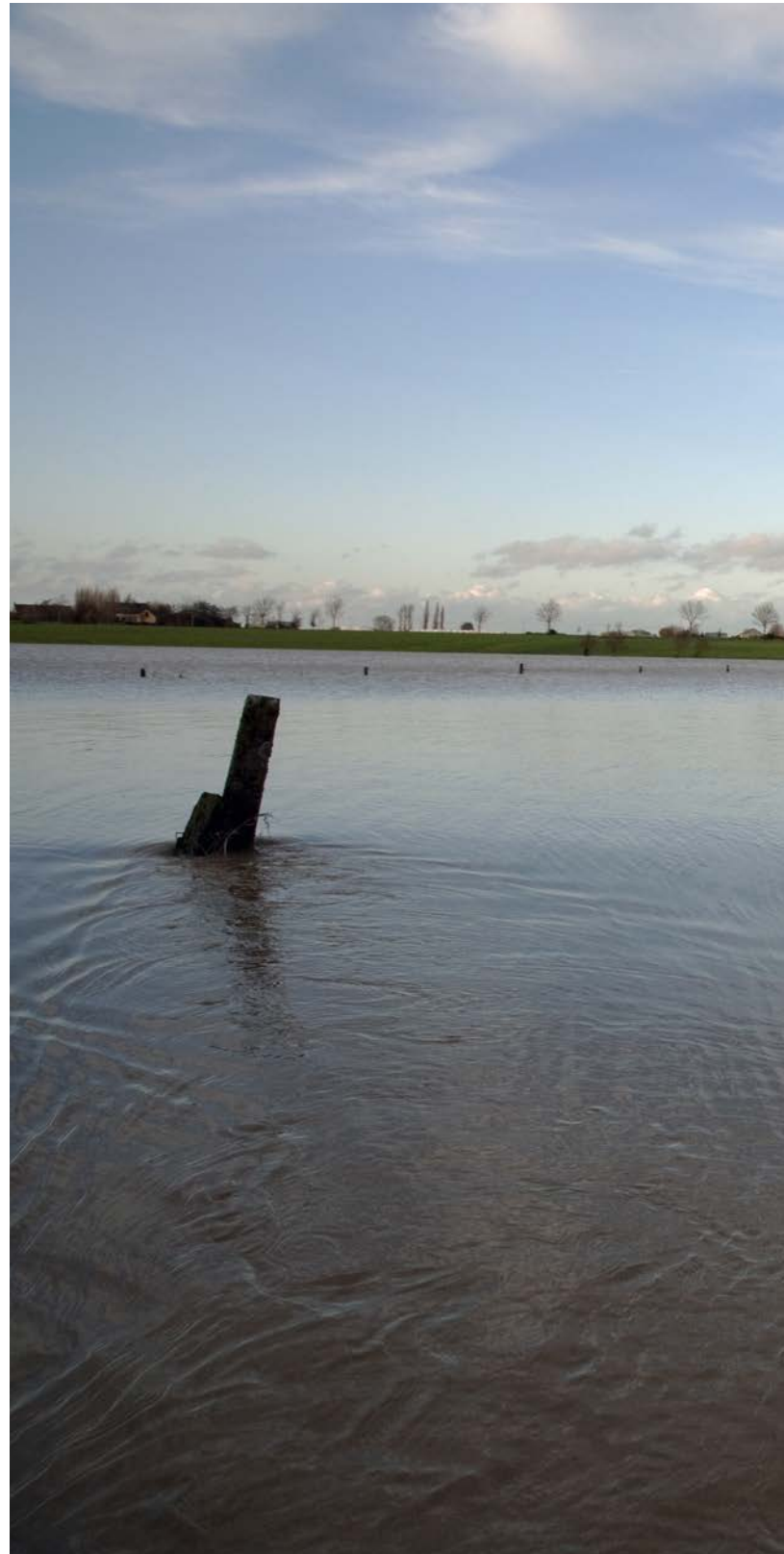
De huidige landsgrenzen zijn wat zij zijn, maar het oude maritieme Vlaanderen is een belangrijke regio in Europa en verdient alle aandacht en steun, wij hebben als Vlamingen hier diepe wortels.

Denk aan de stad Arras, die in de media nooit vernoemd wordt als de oude Vlaamse stad die in de 15de eeuw vele jaren de hoofdstad van Vlaanderen was. Hetzelfde lot kent Boulogne-sur-mer en de media vertellen hier nooit bij dat dit de Vlaamse havenstad Boonen was ingericht door de Kelten en ook door de Saksen. Die ruime grote banen naar de zee bestonden reeds lang voor de komst der Romeinen die er Heirbanen en verbindingswegen van maakten.

Sinds 350 v C bestond er reeds grote trafiek tussen Vlaanderen en de Britse eilanden, zij dreven veel ruilhandel

De eerste inwoners na de laatste volle ijstijd waren de pre-Kelten vermengd met de Löss boeren die vertrouwd waren met rivieren en overstromingen, zij wisten ook hoe vruchtbaar de alluviale gronden waren. Dus deze wijze mensen bouwden hun versterkingen op heuvels en verhoogde terreinen; Zie de Kemmelberg, Kassel, sint Winoksberg en andere Vlaamse heuvels. Daarnaast gingen zij paaldorpen bouwen, die zijn goed bekend langs de Zwitserse meren, maar ook in Mechelen langs de Dijle en in het Waasland zijn dergelijke constructies bekend. Bekijk ook de streken en verhalen van de Franse rivieren, de Leie, de Ijzer de Aa en de Sambre, dit waren stuk voor stuk meanderende levende riviertjes meteen ruime overloopzone en veel struiken, en hier lagen veel grote moerassen, wadden en diepe inzinkingen tot wel 4 m onder de zeespiegel. De Kelten legden ook verhoogde wegen aan; zeg maar hoogstraten, langs de overloopgrens van de rivieren, de Romeinen gebruikten die als verbindingswegen tussen de heirbanen en brachten er stenen aan (lapidae strata) vandaar de namen van Steenvoorde en Steenstrate.

Maar de eerste volken die zich in onze kustzone vestigden; ruim 500 j v C waren de Omalien volken, de Lössboeren die de gronden langs de rivieren bewerkten,

Vlamingen zijn hierbij vergeten dat er zich grote moeraszones bevonden en dat er ook en groot Holoceen woud bestond. De natuur was hier in orde, water liep in de moerassen en de reuze grote eeuwenoude bomen zogen de grond leeg terwijl de bewoners hier goed hun weg kenden, water hout en wild, meer moest men toe niet hebben. Na hen vestigde depre-Kelten en de Morinen en Menapiërs zich hier. En toen kwam Caesar op de proppen, hij vond dit een heerlijke plaats en zou die

volksstammen hier snel verjagen maar raakte niet door het moeras, veroverde de vestingen van de Kelten op de heuvels en organiseerde zich in Kassel de hoofdstad van de Menapiërs die hij tot Romeinse stad uitbouwde en de wegen aanlegde. Hij had dan wel de guerillaoorlog verloren maar toen de Romeinen hier vertrokken waren wel alle bomen en wouden gerood. De Romeinen zijn plunderslaars van de wereld schreef Tacitus, zij herschiepen het land in een woestijn en brachten vrede .Aan Water

afvoeren dacht men nadien ook al en zo begon men de grachten te graven en rond 1100 werd de monding van de IJzer uitgebouwd met de eerste sluizen en de paters van Ter duinen zijn hier zeer bedreven bij geweest, net als de Saksen die toen langs de kusten via Friesland waren afgezakt en zich vestigden tot Calais en die wisten alles over vechten tegen het water.

Afvoer gebeurde ook in de Frans -Vlaamse kust. Neem het stadje Sint Winoksbergen , dit betrof enkele heuvels omringd door grote moerassen, en vijvers, ,bij overdruk van het water barstte die gingen open en liep het water naar zee in de buurt van Duinkerke, daar heeft zelfs en tijd en kanaal bestaan, naast de Aa.

Maar de Noordzee en duinen zijn onbetrouwbaar schreven de historici van Caesar en zijn wij Vlamingen de Elisabeth stormen vergeten die begin 15de eeuw drie-maal half Vlaanderen onder water hebben gezet. Dit betreft dus een ernstige kwestie die een internationale gespecialiseerde aanpak vraagt. Zee-Vlaanderen heeft nu wel een Franse en een Vlaamse Westhoek en zo kun je lezen bij het Europees comité van de Regio's (CvdR) , dat zij lokale en regionale overheden advies geven en ook een eigen initiatief kunnen nemen. De waterbeheersing van het Maritieme Vlaanderen lijkt mij hier en goed project want hier is veel onderzoek en een grondige aanpak nodig waar Europa zeker flink wat geld mag in steken. Hier is een grondige cultuurverandering nodig die mogelijk veel mensen gaat pijn doen, maar het huidige lijden wordt best ook gestopt. Europa mag hier best goed investeren en onze Vlaamse onderhandelaars en vertegenwoordigers hebben hier een grote verantwoordelijkheid en moeten bepalend zijn bij dit project. Gedaan dan met gouverneurs, ministers en koning die hier op uitnodiging komen ramptoerist spelen.

Ook de gezondheidszorg en welzijn zijn in Vlaanderen dringend toe aan een totaal nieuwe aanpak met een eigen onafhankelijk bestuursorgaan en helemaal onder beleid en organisatie van Vlaanderen en de Vlamingen!

Onze gemeenschap ontwikkelde een eigen bewustwording en wil nu uitgroeien tot een volk dat zichzelf moet realiseren. Hier bestaat een grote verbondenheid en het streven van volken is gelukkig zijn en een goed gevoel geven aan iedereen.

Gezondheidszorg en welzijn onder eigen beheer brengen en degelijk aansturen is zeer noodzakelijk en nu binnen handbereik.

Ruim 100 jaar timmert VAV hier aan de weg en na het laatste congres(oktober 2023) heerst de ruime indruk dat alle mensen van goede wil nu begrepen hebben dat dit gemeenschapsmaterie betreft.

Dit betreft een empathisch gebeuren dat alle mensen raakt.

Het Vlaams agentschap voor gezondheid en zorg(AZG) levert sinds vele jaren goed werk(+/- 400 personeelsleden) Maar er is dringende nood aan een onafhankelijk beleidsplatform dat expertise, wijsheid en deskundigheid bezit om als doorlopend onafhankelijk adviesorgaan te functioneren.

Veel beleidsproblemen blijven onopgelost en telkens duiken er nieuwe problemen op waarbij federale overheid of artsengroepen hun klachten ventileren.

De federale minister geeft rode kaarten aan de huisartsen voor te veel antibiotica voorschrijven en richt een werkgroep op voor sepsis, terwijl er plots psychiaters gevonden worden voor een mobiel team in Brussel dat bij urgenties zomaar aan de slag kan. En dan is er de noodkreet van de kinderrechtencommissaris over de nood aan hulp voor kinderen in psychosociale stress situatie. Deze uiterst bekwame dame staat daar te roepen in de woestijn en geen mens die haar kan helpen. Hier is de nood aan een overkoepelend orgaan toch zeer duidelijk! Bekijk hierbij de hele kinder - en jeugd problematiek, van kribbe ,over kleuter school tot de reeds aangehaalde psychosociale nood. Heel concreet heeft Vlaanderen toch genoeg deskundigheid , maar geeft die geen plaats. Denk aan alle kinderartsen, kinderpsychiaters, psychologen, verpleegkundigen, pedagogen en administratieve deskundigen die de leeftijdsgrens hebben bereikt en zo wordt door Vlaanderen heel wat gezondheidskapitaal ongebruikt gelaten, terwijl veel artsen en deskundigen die wegens leeftijd niet meer in ziekenhuis, universiteit of administratie mogen werken. Binnen deze groep zitten wonderbaarlijk begaafde gezondheidswerkers die zeker graag in een mooi beleidsorgaan instappen en goed functioneren kunnen, zij doen dit ongeveer gratis mits goede verzekering en onkosten vergoeding.

Dan zijn er nog de hopeloze problemen rond de ouderenzorg waar blijkbaar niemand een rechte kant aan krijgt, gebrek aan deskundigen met voldoende kennis , ervaringen een mooi ethisch profiel is er toch niet in Vlaanderen. De revalidatie ziekenhuizen kijken ook verlangend uit naar Vlaamse richtlijnen en centen. In mijn gewezen vakgebied de huisartsgeneeskunde loopt het ook mis, zij hebben te veel werk, verdienen onvoldoende en nemen geen nieuwe bewoners meer op als patiënten, net als de tandartsen.

En hoe moet het met al die ziekenhuizen die doorlopend in het diep rood gaan. Wat ga je daar mee doen vraagt mij een collega, ga je de dokters minder betalen want die zijn nu al niet tevreden over de statuten van de behoeftige patiënten.

Zoals bij de Watersnood moeten hier ook ingrijpende maatregelen genomen worden en die gaan pijn doen, terwijl wij toch allen solidair moeten zijn in het zoeken naar oplossingen.

De studiedag van oktober bracht frisse gedachten aan, zie de gezondheidszorg naar de gemeenschappen, terwijl alle Nederlandstaligen in hoofdstad Brussel hier ook moeten aan kunnen. Nieuw is ook dat Brussel als functionele hoofdstad van Europa daar best te rade gaat voor centen en voor de uitbouw van een specifiek zorgsysteem met ook nadruk op de kennis van de taal en aanwezigheid van veel Europese functionarissen. Vlaanderen is dus klaar voor een zelf aangestuurde gezondheidszorg en welzijn waarbij er zeker een centraal instituut komt dat over alle informatie en data kan beschikken en waar het rustend Vlaams gezondheidszorg kapitaal aan de slag kan. Vlaanderen moet wel voor en deel voor de centen zorgen en de federale overheid kan het gespaarde geld aan de gemeenschap bezorgen die voor goede uitvoering staat, en er is geen politieke invloed nodig of verdeling per kleur of andere geplogenheden.

De Federale overheid geeft miljoenen per jaar uit voor "consultancy", en dit mag onmiddellijk stoppen, telkens men gemeenschapsgeld uitgeeft krijgt dit een vreemde naam, want hier wordt vreemde expertise betaald, terwijl Vlaanderen zelf voldoende kennis en ervaring in huis heeft om correcte banen uit te tekenen, en nu mag de federale overheid dit geld aan de gemeenschappen geven die een eigencentrum vormen

De ziekenhuisnetwerking is ook een dure ingreep van de federale overheid die zou zorgen voor en ruime kostenbesparing en voor een doorgedreven efficiëntie, terwijl de toegankelijkheid voor de burgers merkwaardig zou verbeteren, terwijl er een betere afstemming zou komen tussen de intramurale zorg en de eerste lijn via het bestendig overleg met de zorgraden. Vlaanderen heeft hier hard aan gewerkt, stak hier veel tijd in, en moet nu zelf de evaluatie maken van het huiswerk dat de federale overheid opgaf en waarvoor de vergoeding nog moet komen. De start van dit onafhankelijk instituut in Vlaanderen is ook het goed moment om nu per ziekenhuisnetwerk en de omringende regio de prijs van de gezondheidszorg te berekenen. Het vaak besproken ereloonsupplement is voor de huidige generatie weer zo een vreemd begrip dat verduidelijking vraagt. Het is duidelijker om te stellen dat het om een meerprijs of toeslag gaat voor de patiënten in specifieke gevallen, die deels gaat naar ereloon van de arts en verder naar de ziekenhuiskost voor ruimte personeel en materiaal. De eerste lijn kan hier ook best per zorgraad regio ern status opmaken.

In de media valt te lezen dat er grote verschillen bestaan betreffende ereloon toestanden tussen de gewesten

waarbij Vlaanderen duidelijk het soberst is. Internationaal zijn er ook grote ongelijkheden, terwijl er in Vlaanderen afwijkingen zijn per provincie en ook de universitaire ziekenhuizen gaan een eigengang die verschillend is. Toch vormen de ziekenhuisnetwerken een goede basis om de grondprincipes per regio uit te werken en Vlaanderen moet zich dan voldoende volwassen tonen om een aanvaardbaar model uit te werken waarbij, patiënten, artsen en zorgverstrekkers en ziekenhuizen ruim aan hun deel komen. Het is duidelijk dat er een bijzondere regeling moet komen voor diensten met zware apparatuur en andere bijzondere afdelingen die specifiek noden vereisen; Europa krijgt ook de zware opdracht om de toestand in de hoofdstad mee te saneren met zorg voor een goede bereikbaarheid van de eerste lijn en preventie en een redelijk opstelling van de intramurale sector. Helemaal moeilijk wordt de eenstemmigheid rond de opleiding, de toetsing en de toelating voor het beroep van de zorgverstrekkers met de noodzakelijke eisen voor de talenkennis en de ethiek. Heel dit project staat of valt natuurlijk met de erkenning en het vertrouwen dat Vlaanderen geeft aan dit onafhankelijk instituut en de bereidheid die de overheid heeft om dergelijk platform te betalen en te gebruiken. Natuurlijk mogen de Fransstaligen in Wallonië ook dergelijk platform oprichten en zou Oost-België hier ook blij mee zijn, vermits dit een burgerplatform heeft sinds 019 en hier hoort ook gezondheidszorg bij. Brussel laat zich best via Europa saneren om uit de impasse te geraken.

Voor mensen van goede wil is veel mogelijk en Vlaanderen blijft voldoende innovatief en creatief. Beide situaties heb ik bewust samengebracht omdat zij zeer actueel zijn, en waar Vlaanderen dringend nood aan heeft. Frankrijk moet ons helpen in Maritiem Vlaanderen en Europa moet ook meedoen en kan ook in Brussel een nuttige hulp zijn, maar Vlaanderen moet hier duidelijk het voortouw nemen

Chris Geens
Bestuurslid VAV
St P Leeuw 28/11/23

POLITIEKE ACTUALITEIT

CONTINGENTERING STAND VAN ZAKEN

Ter herinnering: In 2022 diende minister Frank Vandenbroucke een wetsontwerp in, waarin hij van de Franse Gemeenschap de toezegging kreeg om een toegangsproof in te richten. De voorwaarden waren dat hij akkoord ging om de communautaire verdeelsleutel 60 N/40 F om te zetten naar 55 N/45 F en om het historische overschot van artsen in de Franse Gemeenschap te schrappen. Dit eenzijdig akkoord tussen de minister en de Franse Gemeenschap werd afgewezen door het VAV, het AK-VSZ en meerdere artsenverenigingen (VAS, AGBS, Vaso, Hop, VGSO en Domus Medica), doch het wetsontwerp werd in het federaal Parlement goedgekeurd.

Als reactie legde de Vlaamse regering de door de federale regering opgelegde artsenquota naast zich neer, trok het quotum voor studenten geneeskunde autonoom op en liet het door haar gewenste startquotum kennen aan de federale regering.

De toelatingsexamens voor de Vlaamse Gemeenschap voor artsen, tandartsen en voor het eerst voor dierenartsen in 2023 gingen door op 4, 5 en 6 juli ll. Er waren voor de drie richtingen samen ruim 7.000 deelnemers. Daarvan mogen er 1.598 studenten starten aan de opleiding geneeskunde, 220 aan tandheelkunde en 240 aan diergeneeskunde. Het quotum voor geneeskunde werd dit jaar opgetrokken van iets meer dan 1.200 vorig jaar naar 1.600 nu (1, 2).

Hetingangsexamen voor de Franse Gemeenschap voor artsen en tandartsen in 2023 ging door op 25 augustus

ll. Voor het eerst is er een numerus clausus voor het ingangsexamen geneeskunde en tandheelkunde in de Franse Gemeenschap. Het ingangsexamen zelf wordt al sinds 2017 georganiseerd, maar in tegenstelling tot de Vlaamse Gemeenschap mocht tot nog toe iedereen die slaagde de studies aanvatten. Van de 3.755 deelnemers zullen alleen de 1543 studenten met de hoogste score aan de opleiding kunnen beginnen: voor geneeskunde 1.366, voor tandheelkunde 177 (3, 4, 5).

Wanneer we uitgaan van de vermelde quota voor artsen in 2023, komen we uit op een verdeelsleutel van 53,94 N/46,06 F. Op 15 november ll. meldde Wouter Colson in Artsenkrant dat de ministers Ben Weyts en Hilde Crevits het aantal studenten, dat in 2024 aan de geneeskundeopleiding mag beginnen, hebben opgetrokken tot 1.723 en voor de tandartsenopleiding tot 252.

VERENGELING VAN HET HOGER ONDERWIJS

Het recente debat over al dan niet verdere verengelsing van het universitair onderwijs begon met een pleidooi van Prof. Godelieve Laureys en Kristiaan Versluys (Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschap en Kunsten – KVAB) om het gebruik van het Engels te versoepelen; de aanleiding was een twistpunt over de masteropleiding burgerlijk ingenieur. Het voorstel kreeg een negatieve beoordeling van de Vereniging van Vlaamse Academics (VVA) en werd afgeblokt door minister Ben Weyts (Periodiek 2023/2, p. 8).

Bij de start van het academiejaar op 20 september ll. pleitte **Luc Sels**, rector van de KU Leuven, voor een ver-

Rode Kruis
Vlaanderen

ONZE HOOFDSPONSOR

soepeling van de taalwetgeving aan de Vlaamse universiteiten. Zijn uitgangspunt is: *“Zonder internationaal talent redden onze universiteiten het niet, maar onze samenleving evenmin ... Regio's die drempels opwerpen voor de aanwerving van dat talent zullen hun universiteiten in de pikorde zien dalen.”* (6) en *“Met een streng taalbeleid dreigt Vlaanderen dan ook kansen te missen. Het debat gaat veelal over de ruimte die universiteiten krijgen voor anderstalige opleidingen. Maar de taalvereisten gesteld aan internationale professoren vormen een minstens zo hoge drempel.”* (7)

Inzake de internationale professoren stelt hij samengevat voor:

- Van professoren die voor een langdurige aanstelling gerekruteerd worden mogen we verwachten dat ze Nederlands leren.
- Voor junior professoren kan verwerving van het B1-taalniveau als voorwaarde voor vaste benoeming volstaan met het vooruitzicht van een snelle verwerving van B2 voor de bevordering naar hoogleraar.
- Voor de kleine groep senior professoren, die een vaste aanstelling aan een buitenlandse universiteit moeten opgeven, kan de koppeling van een vaste benoeming aan taalverwerving beter losgelaten worden.

Inzake de opleidingen stelt hij samengevat voor:

- Elke bacheloropleiding kan, zoals vandaag, in het Nederlands gevolgd worden.
- Verruim per regeerperiode het aandeel anderstalige bacheloropleidingen (met Nederlandstalige variant) – vandaag maximaal 9 % - met 3 %, zodat de ruimte verdubbeld is tot 18 % in 2040.
- Waar nu elke anderstalige masteropleiding – vandaag mag maximaal 35 % van de masteropleidingen anderstalig zijn - geflankeerd moet worden door een volledig Nederlandstalige variant, is versoepeling tot minimaal de helft van het programma in het Nederlands wenselijk (7).

Minister **Ben Weyts** staat weigerachtig tegenover versoepelingen: *“Ik ben bezorgd dat de slinger zal doorslaan: ... Een master is Nederlandstalig als 50 % van de lestijd in het Nederlands is. Er is vandaag dus al heel wat ruimte voor andere talen.”* (8)

Op 2 oktober ll. reageerde em. professor **Ludo Beheydt** (Université Catholique de Louvain) op het standpunt van rector Ludo Sels, onder de titel “Internationalisering wordt weer verengd tot verengelsing”.

Zijn uitgangspunt is dat in het opzet van rector Sels niet nagedacht wordt over de collaterale schade: *“Is het niet merkwaardig dat een academische instelling niet stilstaat*

bij de aansluiting van het onderwijs bij de gemeenschap waarin ze is ingebed? Kwaliteitsvol en emanciperend hoger onderwijs heeft als eerste randvoorwaarde respect voor de eigen taal van de gemeenschap waarin dat onderwijs functioneert.”

Beheydt wijst erop dat volgens de rectoren van de VUB en UGent de uitval van studenten in Vlaanderen te groot is. In dat verband vermeldt hij dat recent Zweeds onderzoek heeft uitgewezen dat bij een vergelijkbare populatie studenten, die hun onderwijs in het Zweeds kregen en studenten die in het Engels college volgden, er een significant beter studieresultaat en significant minder studentenuitval was bij studenten die hun opleiding in het Zweeds kregen.

Verder begrijpt Beheydt niet dat we van buitenlandse professoren inzake taalkennis niet mogen verwachten wat wij van gewone arbeiders eisen om in onze maatschappij te functioneren. Hij vreest bovendien dat de administratieve logistieke en studie-begeleidende taken, die beslag leggen op academische onderzoekstaken, zullen afgeschoven worden op de rug van de Vlaamse academici. Beheydt is verder van mening dat universiteiten meer internationale studenten willen aantrekken omwille van de ermee verbonden subsidiëring. Hij wijst er bovendien op dat de ‘blijfkans’ en de daarmee gepaard gaande positieve impuls en maatschappelijke bijdrage van afgestudeerden en professoren in de Nederlandse samenleving beneden alle peil gebleven is.

Beheydt wijst er ook op dat de massale invoering van Engelstalige opleidingen en het beduidend lagere inschrijvingsgeld dan in eigen land ook leidt tot beperktere toegang van de eigen studenten: die factoren veroorzaken een krapte in kamers en verhoogde kamerprijzen. Hij besluit: *“Als we echt denken aan de emancipatorische taak van het hoger onderwijs, dan moeten we oog blijven hebben voor de ontwikkeling van de eigen samenleving én voor de eigen bijdrage in de globalisering van de wetenschap en dan zullen we ons moeten richten op de vruchtbare symbiose van de lokale ontwikkeling en de internationale samenwerking.”* (9)

Sarah Lamote meldt in De Tijd dat volgens de jongste data van “Dataloop” in het academiejaar 2021-22 meer dan 40.000 studenten in het Vlaams hoger onderwijs geen Belg waren: dat is bijna 13 % van de studentenpopulatie. Zij herinnert verder aan de 2 voorwaarden die de Codex Hoger Onderwijs stelt aan anderstalige opleidingen. Ten eerste moet er voor elke Engelstalige opleiding een Nederlandstalige variant zijn met een 100 % Nederlandstalige invulling. Ten tweede bestaat er een limiet: niet meer dan 9 % van de bachelors in Vlaanderen mag in een andere taal dan het Nederlands aangeboden worden; voor de masteropleidingen bedraagt die limiet 35 % (10).

DE FEDERALE REGERING

Begin oktober ll. haalden de liberale partijen een **uitbreiding van de flexi-jobs** binnen. Het systeem van de flexi-jobs, dat in 2017 werd ingevoerd, laat toe dat werknemers en gepensioneerden fiscaal gunstig een cent kunnen bijverdienen. Dat systeem werd nu uitgebreid naar twaalf extra sectoren naast de horeca, de supermarkten en de kleinhandel, en moet 71 miljoen euro opleveren, bovenop de 125 miljoen die het nu al opbrengt. De afspraak is dat flexi-jobs in die bijkomende sectoren mogelijk worden als de deelstaten daarom vragen. De Parti Socialiste zette evenwel drie begrenzers op de uitbreiding van de flexi-jobs omdat ze vrezen dat die de sociale zekerheid ondergraven (11).

De federale regering kreeg echter ook af te rekenen met tegenslagen. Op 4 september ll. ging het traditioneel **voorzittersdebat van VOKA** door met als deelnemers alle Vlaamse partijvoorzitters, behalve Conner Rousseau die zich liet vervangen door Bruno Tobback. Op de vraag wie voorstander van Vivaldi II is, drukten alle Vlaamse voorzitters van de federale meerderheid op de rode knop: Sammy Mahdi (CD&V), Nadia Naji (Groen), Bruno Tobback als vervanger van Conner Rousseau (Vooruit) en Tom Ongena (Open VLD) (12, 13).

Op 16 oktober ll. kwamen twee Zweedse voetbalsupporters op weg naar het Koning Boudewijnstadion te Brussel om bij een **terreuraanslag** met een machinegeweer. Behalve de twee doden raakte een derde Zweeds slachtoffer zwaar gewond. Na de schietpartij reed de dader weg met zijn scooter terwijl hij riep: *“Allahoe akbar – Allah is groot”*. Kort na de aanslag verscheen op Facebook een video, waarin een man met een fluo-oranje jas verklaart dat hij drie Zweden heeft doodgeschoten, in naam van terreurgroep “Islamitische Staat”. Vermoedelijk had hij het op Zweden gemunt wegens de koranverbrandingen in dat land (14). De dader Abdeslam Lassoued werd ’s anderendaags herkend in een theehuis in Schaarbeek. Een getuige verwittigde de politie, die hem tijdens de interventie neerschoot. Het is een 45-jarige Tunesiër die in november 2019 asiel aanvraagde in België en een jaar later werd afgewezen. Sindsdien was hij van de radar verdwenen. Op 12 februari 2021 werd hij uit het rijksregister geschrapt (15).

Dat feit opende onmiddellijk de discussie over het falende veiligheidsbeleid (16, 17) en het falende migratie- en asielbeleid met het falende terugkeerbeleid: volgens een recente schatting van de VUB 112.000 mensen zonder papieren (18). Die discussie bracht tegengestelde visies aan het licht tussen premier Alexander De Croo (*“Ofwel werken mensen zonder papieren mee aan vrijwillige terugkeer, ofwel gaan ze naar gesloten instelling”*) (19) en de groenen evenals de PS (20).

De aanslag kreeg nog een onverwacht gevolg toen bleek dat Tunis reeds in augustus 2022 België verzocht om de man uit te leveren wegens veroordeling tot een celstraf van 26 jaar: bij het parket van Brussel is die aanvraag echter nooit opgevolgd. Toen Vincent Van Quickenborne dat vernam, nam hij ontslag wegens politieke verantwoordelijkheid als minister van Justitie (21). Hij werd vervangen door Paul Van Tigchelt die tot dan topman van het anti-terreurorgaan OCAD en vice-kabinetschef bij Vincent Van Quickenborne was (22). Het probleem bij Justitie dateert niet van gisteren: na de aanslagen van 22.03.16 was er sprake van de oprichting van een overkoepelende databank rond veiligheid, maar die kwam er nooit (23).

Premier Alexander De Croo maakt zich sterk dat het **begrotingstekort** van de federale regering in 2024 door de extra sanering van 1,2 miljard euro (1/3 uit nieuwe inkomsten, 1/3 uit besparingen en 1/3 uit diverse posten) (24, 25) onder 3 % van het bruto binnenlands product (bbp) zal zakken, meer bepaald tot 2,9 % (26). Met de tekorten van de regio’s erbij zal het totale Belgische begrotingsdeficit, het enge cijfer dat van belang is voor de Europese Commissie, in 2024 groter zijn dan 3 % (24). Volgens het Monitoringcomité, een groep van topambtenaren, zal België samen met de regio’s in 2024 4,9 % van het bbp in het rood gaan. De Maastrichtnorm is de Europese regel die stelt dat een begroting tot 3 % van het bbp in het rood mag gaan om aanvaardbaar te blijven (27). Enkele reacties:

Alain Mouton: *“De bewering van premier Alexander De Croo dat België evolueert richting de Maastrichtnorm, een tekort van 3 % van het bbp, klopt niet. Volgend jaar starten we met een tekort van 30 miljard euro, bijna 5 % van het bbp.”* (28)

Ivan Van de Cloot: *“In totaal is de uitkomst van deze begrotingsoefening een teleurstelling. Ze hebben hier nachten zitten onderhandelen over 1,2 miljard euro. Dat is eigenlijk om te lachen wanneer je weet dat we meer dan 30 miljard moeten vinden.”* (29)

Volgens de vooruitzichten van de Europese Commissie op 15 november ll. stevent de Belgische begroting de komende jaren af op zwaar weer. Het tekort stijgt van 3,5 % van het bbp in 2022 naar 4,9 % in 2023 en 2024; tegen 2025 klimt het tekort naar 5 % van het bbp. Slechts één land in de eurozone doet het nog slechter: Slowakije (30). Op 22 november ll. meldde Kris Van Haver in De Tijd dat de Europese Commissie België aanmaant fors de rem te zetten op de stijging van de overheidsuitgaven in de begroting voor 2024. Anders legt Europa België een strak begrotingstraject op.

DE VLAAMSE REGERING

Enkele meevallers.

Op 30 augustus ll. ontmoette minister-president **Jan Jambon** zijn Waalse evenknie **Elio Di Rupo** in Namen voor een gesprek over het **arbeidsmarktbeleid**.

Op dat ogenblik werkten er 45.000 Walen in Vlaanderen en dat moet omhoog, gezien de grote arbeidsreserve in Wallonië en de arbeidskrapte in Vlaanderen. In het nieuwe akkoord moeten Oost- en West-Vlaanderen samenwerken met Henegouwen, Vlaams-Brabant met Waals-Brabant, en Limburg en Antwerpen met Luik (31, 32). In het afgeronde akkoord willen VDAB en Forem in 2024 12.500 (bijkomende) Walen aan de slag krijgen in Vlaanderen (33).

In het vooruitzicht van de septemberverklaring van 2 dagen later bereikte minister-president Jan Jambon op 23 september een begrotingsakkoord met een akkoord over de **kinderopvang**: er komt een structurele extra injectie van 270 miljoen euro, zodat het totale budget zal doorgroeien tot bijna 1,1 miljard euro. Er komen 5.000 extra plaatsen en één begeleider mag maximaal vijf baby's verzorgen: een project van hoofdzakelijk de CD&V. In het begrotingsakkoord werd ook de **job bonus** uitgebreid: een project van vooral Open VLD (34, 35).

De problemen met PFAS, de stikstofneerslag en het Vlaams onderwijs blijven de volle aandacht krijgen bij de Vlaamse regering.

Op 18 augustus ll. meldde Bram Van Renterghem in De Standaard dat bloedonderzoek naar **PFAS** op 5 plaatsen in Vlaanderen wijst op te hoge waarden bij de omwonenden: vooral Ronse en Kruisem springen eruit. Minister Zuhail Demir verwijst daarvoor naar het bestaande PFAS-actieplan in Vlaanderen.

In het lozingswater van chemiebedrijf 3M in Zwijndrecht werden einde september ll. opnieuw hoge concentraties PFAS aangetroffen. Minister Zuhail Demir legde het productieproces tijdelijk stil en dreigde de volledige vergunning van 3M in te trekken (36).

In november ll. eisten vijftig topinverteerders dat de chemiesector pfas bant omwille van de mogelijke medische, juridische en financiële gevolgen, aangezien de chemiesector er niet in slaagt de productie van pfas af te bouwen (37).

Einde juli ll. dienden Bart De Wever en Tom Ongena in het Vlaams Parlement hun **voorstel van stikstofdecreet** in om snel een advies van de Raad van State te bekomen (zie Periodiek 2023/3 p. 15).

Begin oktober ll. lag dat advies op tafel: hij heeft veel bezwaren bij het voorstel en de Vlaamse regering moet

haar huiswerk overdoen. De voornaamste bezwaren betroffen de impactscore en het gebruik van drempels. De impactscore meet in welke mate de uitstoot van één economische activiteit bijdraagt aan de overschrijding van de hoeveelheid stikstof die een natuurgebied aankan. Verder wil de Vlaamse regering stikstofdrempels gebruiken om bepaalde bedrijven, die een vergunning vragen, vrij te stellen van een gedetailleerd milieuonderzoek; dit lokte vraagtekens uit bij het onderscheid tussen industrie en landbouw in de vergunningsregels (38, 39).

Op 14 november ll. bereikten de 3 partijen van de Vlaamse regering (N-VA, CD&V, Open VLD) een politiek akkoord over het stikstofdossier; het akkoord werd onderhandeld door minister-president Jan Jambon en de ministers Zuhail Demir, Jo Brouns en Gwendolyn Rutten, die ontslagnemend minister Bart Somers opvolgde. Dit politiek akkoord is maar een eerste stap; het moet nog in juridische teksten (decreet) worden vertaald.

De essentie van het akkoord is dat het de belangen van natuur, landbouw en industrie met elkaar in evenwicht probeert te brengen. Enkele voorbeelden. De uitstoot van stikstof gaat naar beneden: de veestapel wordt afgebouwd. Landbouwers die over de 0,025 % stikstofdrempel gaan, zouden toch een nieuwe vergunning kunnen krijgen als ze kunnen aantonen dat de extra uitstoot de dalende trend van stikstof in een natuurgebied niet in het gedrang brengt. Wanneer boeren in de omgeving van een natuurgebied ermee stoppen, creëert dat ruimte voor andere boeren in de omgeving om uit te breiden. Voor de industrie blijft de drempel eveneens ongewijzigd: 1 %, dus minder streng dan voor landbouw. En een eis van Gwendolyn Rutten: de rode lijst van landsbouwbedrijven, die gedwongen zouden moeten sluiten, (o.a. de boerderij van de abdij van Averbode) werd afgevoerd, doch ze moeten investeringen doen om de stikstofuitstoot te reduceren (40, 41, 42, 43).

Het stikstofakkoord herstelde de vrede tussen N-VA en CD&V.

Enkele commentaren:

Stefaan Michiels: *“Of het politieke akkoord over stikstof definitief een rechtszeker kader voor de industrie en de landbouw scheidt, hangt onder meer af van de reactie van Europa en het oordeel van de rechtbanken.”* (44)

Bart Brinckman: *“Het gaat erom de uitstoot tegen 2030 met de helft te verminderen zonder dat de industriële activiteiten stilvallen en landbouwbedrijven geen toekomst meer hebben ... Op papier komt het akkoord daaraan voor een stuk tegemoet.”* (45)

Rik Van Cauwelaert: *“Wetenschappers als de Nederlandse landbouw- en voedselkundige Louise Fresco en de*

Utrechtse professor Omgevingsrecht Chris Backes zeggen dat Nederland (en Vlaanderen) zichzelf het stikstofprobleem en de eenzijdige, strenge stikstofnormen hebben aangepaard. Duitsland, Denemarken en zelfs Italië, die een vergelijkbare stikstofneerslag kennen, hanteren matiger maatstaven voor hun boeren.” (46)

Een ander zorgenkind is het **Vlaams basis- en secundair onderwijs**.

Als gevolg van eerdere recente wetgeving maken almaar meer werknemers een **overstap van een job in de privé-sector naar het onderwijs**. In het schooljaar 2022-2023 ging het om ongeveer 4.700 zij-instromers (47). Ook de hogescholen zien meer kandidaat-leerkrachten toestromen: er is een forse stijging van zij-instromers uit de privésector die praktijkleerkracht willen worden. Nadat het aantal inschrijvingen in 2022 na een jarenlange terugval aan een opmars was begonnen, stijgen de inschrijvingscijfers ook in 2023 (48).

Er is ook een **nieuwe wetgeving in de maak**. Minister Ben Weyts wil in het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs een ‘absolute focus’ op Nederlands en wiskunde. De Vlaamse regering besliste, na overleg met de onderwijsverstrekkers, dat de helft van de lestijd in het basisonderwijs naar Nederlands en wiskunde moet gaan (49). Over de vraag of elke kleuter op het einde van de derde kleuterklas bepaalde taalkennis en taalvaardigheden onder de knie moet hebben voordat die kan overgaan naar het eerste jaar, zijn minister Weyts en de onderwijswereld het oneens (50, 51).

Op 16 november ll. stelde minister Weyts een plan voor om de lerarenopleiding te verbeteren met als meest opvallende vernieuwing de invoering van een master basisonderwijs; daarvoor sloot hij een akkoord met de Vlaamse Hogescholenraad en de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) (52, 53).

Verder duiken er **tal van ideeën** op.

Bart Van Craeynest meldt dat de Belgische overheden volgens Europese cijfers 6,3 % van het bruto binnenlands product aan onderwijs spenderen, wat overeenkomt met 36 miljard euro: dat is op Zweden na het meeste van Europa. Van Craeynest besluit: *“Het moet dus niet zozeer gaan over extra geld voor het onderwijs, maar wel over een (veel) betere inzet van de bestaande middelen: minder versnippering ... ,meer focus op lesgeven, een modern hr.-beleid voor leraars, meer financiering in functie van resultaten, een herwaardering van technische en beroepsopleidingen, ...”* (54).

VOKA doet vijf voorstellen om het beroep van leerkracht op te waarderen, o.a. meer inzetten op hybride carrières: *“Mensen moeten gemakkelijker en vlotter met een been in het bedrijfsleven en met een ander in het onderwijs kunnen*

staan. Flexibilisering van het statuut en het terugdringen van de bijhorende administratieve lasten zijn daarvoor een absolute must.” (55)

Uitgaande van de vraag “Hoe maak je de job van leerkracht aantrekkelijker?” stelt Sarah Lamote in De Tijd 5 werkpunten voor, o.a.: *“Bied werkzekerheid ... Dat een nog niet vast benoemde leerkracht pas in mei of juni weet of hij in een school mag blijven, is een grote stressfactor.”* (56)

Henk Dheedene tekent op tijdens een interview met een oud-leerling van “meneer De Cock”: *“Het vinden van getalenteerde en gepassioneerde mensen is de sleutel tot de kwaliteit van ons onderwijs.”* (57) Een ervaring die velen onder ons kunnen beamen.

In een lezersenquête Van De Standaard met de vraag “Hoe zou u het onderwijs veranderen?” stellen twee lezers de macht van het schoolbestuur in vraag *“als een orgaan waarvan de samenstelling allesbehalve transparant is, de bekwaamheid en verantwoordelijkheidszin soms uiterst betwistbaar is, en de invloed op wisselwerking met directies in bepaalde gevallen nefast is voor het functioneren van de school en het welbevinden van de leerkrachten.”* Andere lezers geven de raad minder vakken te geven omdat de versnippering van vakken belastend is voor zowel leraars als leerlingen (58).

Ivan Van de Cloot legt de vinger op de wonde: *“Het beleid staarde zich toen blind op de zogenaamde prestatiekloof tussen sterke en minder sterke leerlingen, in plaats van te focussen op excellentie voor iedereen. Het zag er geen graten in dan maar te kiezen voor nivellering , met dalende prestaties voor sterke leerlingen, omdat dat de kloof verkleinde.”* (59)

Op 25 september ll. meldde minister-president Jan Jambon tijdens de septemberverklaring dat het **Vlaams begrotingstekort** in 2023 3,1 miljard euro bedraagt en in 2024 verder stijgt tot 3,7 miljard. Daarin zijn ook begrepen de kosten voor Oosterweel, voor de relance na de coronacrisis en voor de investeringen in kinderopvang en job bonus. De begroting zit volgens de prognose op een pad om in 2027 weer in evenwicht te zijn en bij ongewijzigd beleid zou ze in 2028 een overschot van 0,5 miljard euro vertonen (60, 61, 62).

Alain Mouton meldt dat de schuldratio (schuld als percentage van de ontvangsten) van Vlaanderen, een gevolg van de begrotingstekorten, in 2023 69,2 % bedraagt; hij vergelijkt dat cijfer met de schuldratio van Brussel (meer dan 150 %), van Wallonië (300 %) en die van de federale overheid (350 %) (63).

Eric Ponette, 27 november 2023

REFERENTIES

1. Belga; Ruim 7.000 kandidaat-artsen, -tandartsen en -dierenartsen leggen toelatingsexamen af, www.despecialist.eu 03.07.23
2. Belga; Startquota voor opleidingen arts, tandarts en dierenarts bijna volledig ingevuld, www.despecialist.eu 17.07.23
3. Belga; Ruim 5.300 kandidaten voor ingangsexamen arts en tandarts in Franstalig België, www.despecialist.eu 26.07.23
4. Belga en Pascal Selleslagh; Vrijdag ruim 4.300 kandidaten verwacht voor eerste Franstalig vergelijkend examen, www.despecialist.eu 22.08.23
5. Belga; 3.755 deelnemers aan eerste Franstalige vergelijkend examen voor (tand)arts, www.despecialist.eu 28.08.23
6. Luc Sels; Vlaanderen kan niet zonder internationale universiteit, *De Tijd* 20.09.23
7. Luc Sels; Identitair denken remt onze internationale uitstraling, *De Standaard* 20.09.23
8. Klaas Maenhout; KU Leuven wil af van taalregels die universiteiten 'beperken in hun ambities', *De Standaard* 20.09.23
9. Ludo Beheydt; 'Internationalisering wordt weer verengd tot verengelsing', www.knack.be 02.10.23
10. Sarah Lamote; Terwijl de verschraving van het Nederlands in ons onderwijs een bekommernis is, kiezen almaar meer studenten voor een Engelstalige opleiding, *De Tijd* 19.09.23
11. Wim Van de Velden en Jasper D'Hoore; Vivaldi eindigt met laatste robbertje over flexi-jobs, *De Tijd* 10.10.23
12. Dieter Dujardin; Vivaldi vangt laatste seizoen aan met lange tanden, *De Tijd* 06.09.23
13. Jeroen Struys; Wie wil er nog Vivaldi 2? De partijvoorzitters alvast niet, *De Standaard* 05.09.23
14. Redactie; Aanslag Brussel – Het hoogste terreurniveau, een schutter op de vlucht met een oorlogswapen en twee doden: onder die dreiging ging Brussel de nacht in, *De Standaard* 17.10.23
15. Sarah Lamote; 'Dreiging van IS neemt al enkele maanden toe', *De Tijd* 18.10.23
16. Bart Brinckman; Lassoued was een goede bekende, maar niet wegens radicalisme, *De Standaard* 19.10.23
17. Sarah Lamote; De dode hoek van het Belgisch antiterreurbeleid, *De Tijd* 21.10.23
18. Christof Vanschoubroek; Een op vier mensen zonder papieren crimineel? Eigenlijk weten we dat niet, *De Standaard* 27.10.23
19. Bart Brinckman; Vivaldi ziet aanslag als vliegwieltje voor een strenger terugkeerbeleid, *De Standaard* 18.10.23
20. Bart Haeck; Groenen en PS willen aanslag niet herleiden tot migratiediscussie, *De Tijd* 19.10.23
21. Redactie; Van Quickenborne stapt op omdat uitlevering terrorist 'bleef liggen' bij magistratuur, *De Tijd* 21.10.23
22. Bart Brinckman; Met Van Tigchelt maakt Open VLD van veiligheid inzet van verkiezingen, *De Standaard* 23.10.23
23. Nikolas Vanhecke; Na aanslagen 22/3 bleef 'superdatabank' dode letter, *De Standaard* 24.10.23
24. Jasper D'Hoore en Wim Van de Velden; Alleen rokers en banken voelen laatste besparingsronde De Croo, *De Tijd* 10.10.23
25. Christof Vanschoubroek; Vivaldi spaart de burger en laat de banken betalen, *De Standaard* 10.10.23
26. Christof Vanschoubroek; Tien verloren jaren voor de federale begroting, *De Standaard* 11.10.23
27. Dieter Dujardin; De weg naar Maastricht loopt bergop, *De Tijd* 11.10.23
28. Alain Mouton; Nooit budgettair verantwoordelijk, *Trends* 12.10.23
29. Winny Matheussen; Interview met Ivan Van de Cloot: 'Voor deze begroting draaien onze kinderen op', www.doorbraak.be 12.10.23
30. Kris Van Haver; Belgische begroting dieper in het rood, terwijl rest van Europa recht krabbelt, *De Tijd* 16.11.23
31. Christof Vanschoubroek; Di Rupo is cliché van luie Waal moe: Alsof alleen Vlamingen willen werken, *De Standaard* 31.08.23
32. Bart Haeck; Zelfs Waalse werklozen vormen maar topje van de ijsberg, *De Tijd* 31.08.23
33. Daan Bleus; Arbeidsbemiddelaars willen 12.500 Walen aan de slag krijgen in Vlaanderen, *De Tijd* 20.10.23
34. Jan-Frederik Abbeles; Historisch hoog budget voor kinderopvang moet tij keren, *De Standaard* 25.09.23
35. Valerie Droeven; 'Goede eerste stap, maar nog werk aan de winkel in kinderopvang', *De Standaard* 26.09.23
36. Jef Poppelmonde; Chemiebedrijf 3M stoot opnieuw illegale PFAS uit, Demir legt productieproces stil, *De Standaard* 23.09.23
37. Kris Van Haver en Marie Van Oost; Topinvesteerders waarschuwen: 'Pfas zijn het nieuwe asbest', *De Tijd* 15.11.23
38. Daan Bleus; Raad van State vernietigend voor stikstofdecreet, *De Tijd* 03.10.23
39. jst, san, jfja,wwi; Raad van State haalt stikstofdecreet onderuit, *De Standaard* 03.10.23
40. Bart Haeck en Dieter Dujardin; Stikstofakkoord neemt juridische onzekerheid nog niet weg, *De Tijd* 15.11.23
41. Jeroen Struys; Waarom kan nu wel wat deze zomer niet lukte? *De Standaard* 15.11.23
42. Jeroen Struys; 'Goed voor natuur, goed voor boeren en juridisch sterk' – Maar vraagtekens blijven, *De Standaard* 15.11.23
43. jst; Wat staat er in het stikstofakkoord? *De Standaard* 15.11.23
44. Stefaan Michielsen; Derde keer, goede keer voor stikstofdeal? *De Tijd* 15.11.23
45. Bart Brinckman; Geen stikstofakkoord was nog erger geweest, *De Standaard* 16.11.23

46. Rik Van Cauwelaert: Kunstmatige werkelijkheid, De Tijd 18.11.23
47. Jasmine Heyvaert: 'Reken niet meteen op fulltimejob na switch van privé naar onderwijs', De Tijd 31.08.23
48. Sarah Lamote: Hogescholen zien meer kandidaat-leerkrachten toestromen, De Tijd 12.09.23
49. Sarah Lamote: Weyts wil al vanaf de kleuterklas focus op Nederlands, De Tijd 31.08.23
50. Klaas Maenhout: Onderwijs wil niet weten van eindtermen voor kleuters, De Standaard 14.11.23
51. Sarah Lamote: Onenigheid over eindtermen voor kleuters, De Tijd 15.11.23
52. Klaas Maenhout: Master voor de meester, De Tijd 17.11.23
53. Sarah Lamote: Ook basisonderwijs krijgt masteropleiding, De Tijd 17.11.23
54. Bart Van Craeynest: Het Kraaienest – Ons onderwijs kan beter, De Tijd 30.08.23
55. VOKA: Hoe het onderwijs het lerarentekort moet aanpakken, De Tijd 31.08.23
56. Sarah Lamote: Hoe maak je de job van leerkracht aantrekkelijker? De Tijd 01.09.23
57. Henk Dheedene: De klas van meneer De Cock – Of hoe één wiskundeleraar het verschil kan maken, De Tijd 02.09.23
58. Klaas Maenhout: Hoe zou u het onderwijs veranderen? De Standaard 10.11.23
59. Ivan Van de Cloot: Wegkijken van dalend onderwijsniveau, De Tijd 26.09.23
60. Daan Bleus: Vlaamse regering kript moreel op, maar hakt geen lastige knopen door, De Tijd 26.09.23
61. Bart Haeck: Zonder cinema, De Tijd 26.09.23
62. Wim Winckelmans: Echte test voor Vlaamse regering moet nog volgen, De Standaard 26.09.23
63. Alain Mouton: Opeenvolgende tekorten beginnen te wegen, Trends 28.09.23

VNZ zorgt voor het verschil

Met sterke troeven voor iedereen

Een greep uit onze vele troeven

- Tandvoordelen én orthodontie tot 1.400 euro
- Geboortevoordelen tot 1.000 euro
- Preventievoordelen tot 500 euro
- Brillen en lenzen tot 100 euro

Verzekeringen die het verschil maken

- Hospitalisatieverzekering met HospiPluskaart (Assurcard)
- TandPlus, je tandverzekering tot 2.500 euro
- MaxiPlan, de rem op je medische kosten, tot 1.000 euro

Dienstverlening op uw maat

- Persoonlijke en sociale aanpak,
- Vlot telefonisch en digitaal bereikbaar
- 42 kantoren via vrije raadpleging of op afspraak (in de namiddag)

Extra diensten

- ComfoPlus, je thuiszorgwinkel
- Kransj, voor jongerenvakanties vanaf 5 jaar
- NZ Vakanties, mooie kortingen in binnen- en buitenland

Ontdek meer voordelen op vnz.be of bel 015 28 90 90

VNZ zorgt voor het verschil

VNZ
Vlaams & Neutraal
Ziekenfonds

OGEN DIENEN NIET ENKEL OM TE ZIEN

BIOMETRIE

Biometrie verwijst naar identificatiemethoden gebaseerd op lichaamskenmerken van personen. Populair hierbij is de vingerafdruk die uniek is voor ieder individu .

Sinds het einde van de 20e eeuw werden irisidentificatiesystemen interessanter. Dit omdat de irispatronen van verschillende personen enorm van elkaar verschillen wat zeer hoge betrouwbaarheidsniveaus kan bieden bij het identificeren van mensen. Ook irissen van (eeneiige) tweelingen en zelfs de irissen van dezelfde persoon zijn niet gecorreleerd.

Bovendien is het oog een makkelijk te lokaliseren orgaan dat relatief onveranderd blijft door de tijd. Al deze eigenschappen maken het aantrekkelijk om mensen via hun irissen te identificeren. Iris beeld (Technische Universiteit Delft Faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica Delft Institute of Applied Mathematics Irisidentificatiesystemen)

EN ALS BIOMARKER

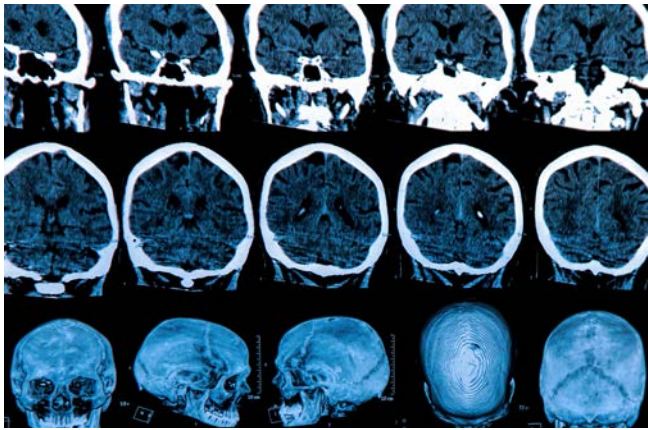
Een biologische merker wordt gebruikt als een indicator van een biologische toestand, bijvoorbeeld een ziekte. Verschillende onderzoekers toonden reeds aan dat gedetailleerd onderzoek van het netvlies aanduidingen kan geven over systeemaandoeningen. (Diagnostics (Basel 2022 Jul; 12(7): 1714. Nergis C. Khan, et al.)
Vooral in verband met twee aandoeningen kwamen er ,in verschillende publicaties, interessante feiten ana het licht.

PARKINSON

In het netvlies zitten neuronen die dopamine produceren, en bij parkinsonpatiënten sterven die af. Gewoonlijk krijgen patiënten pas een diagnose wanneer meer dan 70 procent van hun dopamine producerende cellen vernietigd zijn, omdat dan de eerste symptomen – pierstijfheid en bevingen – opduiken. Nu zijn wetenschappers van Moorfields Eye Hospital en UCL (Londen) het University College London er met een nieuwe beeldvormingstechniek in geslaagd om de veranderingen in het netvlies die op Parkinson in een erg vroeg stadium wijzen, op te sporen. Dat betekent dat patiënten veel sneller een diagnose zouden krijgen, nog voor er veel neurologische schade is. (Eye scans detect signs of Parkinson's disease up to seven years before diagnosis 22 August 2023)

ZIEKTE VAN ALZHEIMER(AD)

Onderzoekers worstelen nog steeds met de vraag hoe de diagnose AD kan worden gesteld voordat de symptomen optreden. Op dit moment berust de diagnose van de ziekte van Alzheimer op de klinische tekenen en symptomen van de ziekte, neurobeeldvorming van de hersenen en CSF-markers. Moderne beeldvormingstechnieken, zoals PET en fMRI, zijn nuttige hulpmiddelen die mogelijkheden bieden voor een nauwkeurigere diagnose. Die onderzoekstechnieken zijn echter erg duur en beperkt beschikbaar. Deze factoren maken het bevolkingsbreed screenen van AD tot een uitdagende kwestie. Bovendien verschijnen cerebrale veranderingen vaak pas in een later stadium van de ziekte, nadat de symptomen van hersendisfunctie en cognitieve achteruitgang al zijn begonnen. Op meerdere manieren delen de ogen en de hersenen neurale en vasculaire overeenkomsten, waardoor de onderzoekers op zoek gaan naar potentiële oculaire biomarkers. Deze biomarkers kunnen van grote invloed zijn op de methodologie voor het stellen van de diagnose van AD en op het snel ingrijpen met nieuwe behandelingsopties, in de hoop patiënten te behoeden voor het invaliderende klinische verloop en de complicaties van de ziekte. (Br J Ophthalmol. 2020 Feb; 104(2): 157-161. Optical coherence tomography angiography in preclinical Alzheimer's disease Jacoba Alida van de Kreeke, et al).

Een andere veelbelovende biomarker is de studie van micro vasculaire veranderingen in het netvlies van het oog, vastgesteld met OCT- en OCTA-technieken. Dit is ook gebaseerd op het feit dat de ogen direct verbonden zijn met de hersenen.

Een recente studie naar schade aan het microvasculaire netwerk en de neurale microstructuur van het netvlies is gerapporteerd in AD, MCI (Mild cognitive impairment) en zelfs bij preklinische AD. Studies van menselijke en dierlijke modellen van de ziekte van Alzheimer hebben ook biochemische routes onthuld die veranderen in het netvlies tijdens de ziekte, zoals A β en tau afzetting.

Frank J Goes

PARANORMALE GAVEN

Had de Franse astrofysicus Jean-Claude Pecker (1923-2020) gelijk toen hij zei: "Academisch onderzoek naar parapsychologie? Dat is je reinste onzin, ze proberen ons iets wijs te maken"

Het artikel dat wij recent konden lezen in Artsenkrant 17 november 2023 "Tussen glazen bol en labo" wekte onze interesse.

Reeds vroeger trachtte Nostradamus aan te tonen dat parapsychologie bestond maar hij ging dikwijls in de fout, o. a. toen hij na voorspellingen die hij met "zekerheid" lanceerde, onmiddellijk opriep om te bidden opdat die toch niet zouden plaats hebben. Ook werd zijn voorspelling van de dood van koning Hendrik II (die na een schedelperforatie in een steekspel in 1559 overleed), enkel maar becommentarieerd en openbaar gemaakt een halve eeuw later !!.

Wat te denken over paranormale gaven? Wij denken dan onmiddellijk terug aan de betreurde Wim Betz (1943-2019). Wim Betz was voorzitter van Skepp, de vereniging die meer dan 25.000 uitdeelt aan diegene die paranormale gaven kan bewijzen - sinds 2016 tot op heden is de prijs nog nooit uitgereikt, omdat niemand er in slaagde zijn of haar paranormale gaven te bewijzen onder gecontroleerde omstandigheden.

Er zijn maar twee mogelijkheden: ofwel verwijzen we de parapsychologie naar de vergeethoek, ofwel herbekijken we de regels van het wetenschappelijk onderzoek, concludeert Renaud Evrard.

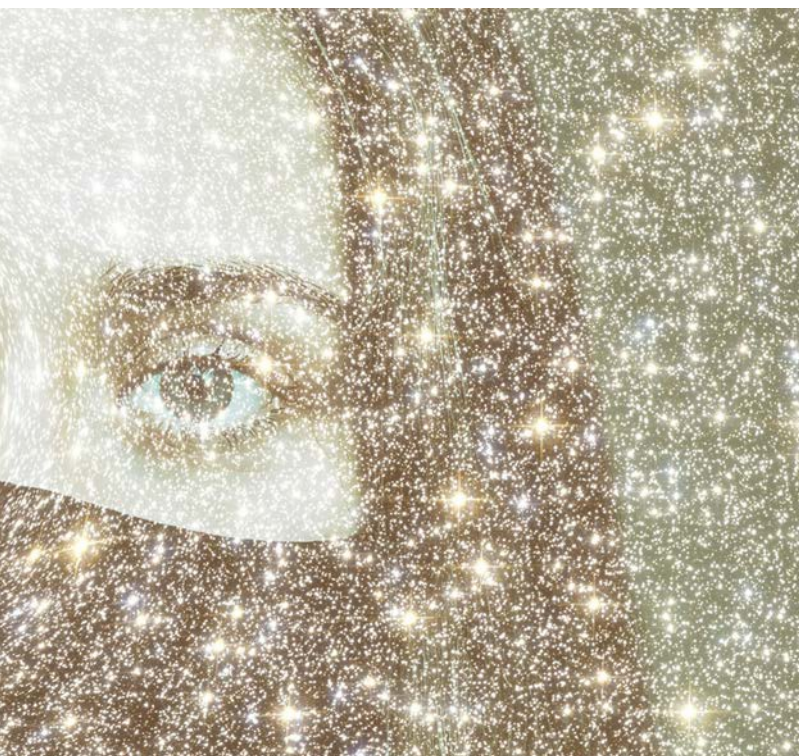
Renaud Evrard is klinisch psycholoog, gepromoveerd in psychologie met een proefschrift over de klinische praktijk met uitzonderlijke ervaringen, gepubliceerd onder de titel *Folie et paranormal: vers une clinique des expériences exceptionnelles* (PUR, 2014).

Hij publiceerde ook het boek *La légende de l'esprit : enquête sur 150 ans de parapsychologie* (Trajectoire, 2016). Een idee voor een boekbespreking in *Periodiek1/2024*. Het belangrijkste bezwaar tegen de hypothese dat paranormale verschijnselen bestaan, is dat ze niet sporen met de wetten van de fysica. Zou het kunnen dat psi-fenomenen niet bestaan?

Momenteel worden een twintigtal theoretische modellen bestudeerd om psi-verschijnselen te interpreteren, maar rond geen enkele bestaat momenteel een consensus.

Ook al krijgt de parapsychologie nu de aandacht van onderzoekers aan de universiteit, toch heeft deze discipline een kwalijke reputatie onder wetenschappers. Dat komt ten dele omdat men de parapsychologie automatisch in verband brengt met bepaalde praktijken van zwendelaars en geldwolven. Maar voor een stuk gaat het ook over het feit dat wetten van de fysica, die in brede kringen als onomstotelijk worden ervaren, in vraag worden gesteld. Er zijn ook bezwaren tegen de methodologie van de uitgevoerde experimenten, hoewel de protocollen altijd maar nauwlettender worden opgezet. Ten slotte bestaat er ook een neiging om personen die melden dat ze een paranormale ervaring hebben gehad, weg te zetten als psychisch gestoorden.

Frank J Goes

VAN UW HOOFD- REDACTEUR

In dit nummer nog geen verslag rond het succesvol symposium dat plaats vond op zaterdag 14 oktober 2023. Communautarisering van de gezondheidszorg in 2024!. Nog even geduld tot in 2024 daarvoor. Dan krijgen jullie een uitgebreide reportage over de lezingen en rond het debat.

Wel lezen jullie een mooi interview van een van mijn tijdsgenoten en wordt de natuur in, en rond het arboretum beschreven.

De klassieke rubrieken worden in dit nummer aangehouden en wij bereiden ons voor op de Statutaire Algemene Vergadering die in 2024 op zondag 25 februari zal worden gehouden in Kalmthout.

Een gevarieerd nummer ook deze keer met info uit verschillende hoeken.

Reeds in vorige bijdragen vermeldde ik het zoeken naar oplossingen voor personen die geen 'euthanasie' kunnen krijgen en niet in 'palliatieve' of 'wegdeemstering' willen eindigen. Een 'geassisteerde zelfdoding' kan dan een oplossing voorstellen, daaraan wordt gewerkt zoals u kan lezen in **CULTUUR DE PIL VAN DRION**

Met de klassieke eindejaarswensen, endenk maar al aan het voorjaar!

Frank J Goes

EEN ZON OP AARDE IN DE PROVENCE

In de buurt van Aix-en-Provence, Cadarache, wordt sinds 15 jaar aan het grootste kernfusieproject ter wereld gewerkt: de International Thermonuclear Experimental Reactor (ITER). Zeven ITER-leden zijn betrokken bij dit wetenschappelijk project: China, de Europese Unie, India, Japan, Zuid-Korea, Rusland en de Verenigde Staten. Doel van het project is aan te tonen dat het wetenschappelijk en technisch mogelijk is kernfusie te gebruiken als energiebron voor de toekomst.

In de bestaande kerncentrales wordt energie opgewekt op basis van kernsplijting. Voordeel is dat geen CO₂ wordt uitgestoten. Nadelen zijn de kettingreactie met uranium, die voortdurend onder controle moet worden gehouden, en het langdurig radioactieve afval. Bij kernfusie wordt getracht energie te bekomen door het samenbrengen van atomen. Dit proces is niet gebaseerd op een kettingreactie en dus volledig controleerbaar met als bijkomend voordeel dat er geen langdurig radioactief afval vrijkomt. Het radioactieve bestanddeel van de brandstof, het tritium, moet niet van buitenaf toegevoerd worden maar wordt geproduceerd in de reactor uit lithium. De radioactiviteit die hiermee gepaard gaat verdwijnt automatisch in de reactie: het wordt omgevormd tot stabiel helium. Een zeer klein gedeelte ervan komt onvermijdelijk in de wand terecht maar de halfwaardetijd van tritium is een luttele 12 jaar, en dus de daarmee gepaard gaande radioactiviteit is zeer beperkt in de tijd.

Begin November organiseerde Jef Ongena, internationaal gerenommeerd specialist kernfusie, een bezoek aan het ITER centrum in Zuid-Frankrijk. Het was dus een buitensporig om samen met hem deze reis te kunnen maken.

De groep bestond uit twaalf “believers” van diverse pluimage: een kruisbestuiving tussen geneeskunde, engineering, kernfysica en politiek. Tijdens deze reis werden we ingewijd in de wereld van kernfusie.

Onze zon is eigenlijk een gigantische fusiereactor die al miljarden jaren probleemloos functioneert en waarin lichte waterstofkernen continu worden samengeperst tot zwaarder helium. Het bijhorende massaverlies staat volgens de wet van Einstein in directe relatie tot de vrijgekomen energie wat ons het licht en de warmte bezorgt die de aarde leefbaar maken. Maar dat gebeurt in onze ster bij een onvoorstelbare druk van 250 miljard bar en een temperatuur van 15 miljoen °Celsius. Die hoge druk kunnen we onmogelijk op aarde nabootsen. Daarom worden isotopen van waterstof gebruikt zoals deuterium en tritium die kunnen fusioneren bij een veel lagere druk maar wel bij een temperatuur die tien keer hoger is dan die van de zon, dus 150 miljoen °Celsius.

Er bestaan twee manieren om dat toch mogelijk te maken: traagheidsfusie en magnetische fusie. Bij traagheidsfusie wordt een minuscuul glazen bolletje, gevuld met de twee isotopen van waterstof, gebombardeerd door een groot aantal zeer krachtige lasers zodat het implodeert bij zeer hoge druk en temperatuur. De gassen hebben de tijd niet om te ontsnappen en fusioneren. Die methode boekte recent succes in de “National Ignition Facility” (=NIF) in Livermore, Californië wat met enige bombarie in de media werd verkondigd.

Bij magnetische fusie wordt een ring gevormd van superheet gas. Zo’n brandstof-gas wordt plasma genoemd. De

ringvormige buis waarin dit plasma zich bevindt heeft een toroidale structuur en wordt een “tokamak” genoemd, een Russisch acroniem.

Het gas wordt sterk verhit, eerst door electromagnetische straling en daarna door bundels snelle deuterium atomen te schieten in het plasma wat grote wrijvingswarmte veroorzaakt. Uiteraard is geen enkel materiaal bestand tegen temperaturen van meer dan honderd miljoen graden Celsius. Daarom wordt in de tokamak het plasma door een sterk magnetisch veld (5,5 Tesla bij ITER) weggehouden van de reactorwand. Voor zo'n extreem sterk magnetisch veld is supergeleiding de beste oplossing. De reusachtige spoelen worden daarom tot op -269 graden Celsius gekoeld. Dat betekent concreet dat de laagste temperatuur in het universum op ongeveer een meter afstand zit van de hoogste temperatuur in dat universum.

Toch staat, ondanks deze formidabele technologische uitdaging, magnetische fusie dicht bij succes. De ITER-doelstelling is om bij een eerste stap gedurende 10 minuten een vermogen op te wekken van ongeveer 400 tot 500 MW. Dat is gelijkaardig aan het vermogen van de oudste kernreactor in Doel. Kernfusie in ITER moet uiteindelijk tien keer meer energie opleveren dan er wordt ingestopt. Daarna zullen ook nog de operationele tijd en het vermogen sterk verhoogd worden.

Het was hartverwarmend om bij ITER een enthousiaste groep van jonge Belgische medewerkers te ontmoeten. Ze straalden een “rustige vastheid” uit, professionaliteit en een terechte fierheid om aan een dergelijk prestigeproject te kunnen meewerken. We vuurden bij wijze van test de vragen op hen af die overvloedig in de media en in de politiek gesteld worden. “Zo vele miljarden investering en we weten niet eens of een commerciële fusiereactor echt wel mogelijk is”. Maar we botsten op een onverzettelijk: “yes, we can”.

ITER moet uiteindelijk beschouwd worden als een experimentele onderzoeksreactor waarbij dus ook de bouw zonder meer pionierswerk is. Die bouw gebeurt daarom met vallen en opstaan wat uiteraard vertragingen en extra kosten meebrengt.

Bemoedigend voor kernfusie is dat commerciële ondernemingen zich beginnen te moeien. Die “trein der traagheid” komt stilaan op gang. Onderzoeksprojecten zoals ITER maken alle resultaten vrij beschikbaar wat natuurlijk privé risicokapitaal aantrekt. Het is eigenlijk ook verbazend en positief dat doorheen alle geopolitieke onheil zoals oorlogen en politieke tegenstellingen toch een internationaal project wordt drijvend gehouden waarbij geschillen op de achtergrond blijven. De reden is simpel: falen mag geen optie zijn, zeker niet in de huidige context van een exponentieel stijgende vraag naar energie waarbij het meer en meer duidelijk wordt dat de groene energietransitie met wind en zon alleen geen oplossing biedt.

Natuurlijk impliceert internationale politiek onvermijdelijk ook domme en eigenlijk vermijdbare beslissingen. Zo werd bijvoorbeeld de Brexit de aanzet om het JET project (= Joint European Torus) in Groot-Brittannië te stoppen. JET was een heel succesrijke experimentele tokamak reactor zolang Engeland deel uitmaakte van Europa. Het project toonde aan dat een fusiereactor geen utopie is. De ervaring die werd opgedaan met JET plaveide de weg voor ITER. Zo werd bijvoorbeeld de tokamakwand die oorspronkelijk bestond uit koolstof vervangen door wolfram en beryllium. Dat was een doorbraak die nu in ITER wordt toegepast. Het JET succes werd onlangs nog (Feb. 2022) in de media breed uitgesmeerd, met de productie van een wereldrecord aan fusie-energie. Maar nu komt het project door pure politieke blunders tot een halt. Er dreigt een gapend tijdsgat tussen het stoppen van JET en het opstarten van ITER wat natuurlijk een enorme streep door de rekening is voor de continue ontwikkeling van kernfusie-energie. Meer dan 1000 betrokken onderzoekers wereldwijd hebben een petitie ondertekend om het sluiten van JET te vermijden. Of het soelaas zal brengen is niet zeker. Jef Ongena ligt er wakker van.

Met dank Jef Ongena, ook aan onze wereldlijke reisleidster Lieve Vanermen en aan Jozef Leen die toestond delen van zijn reisverslag te gebruiken.

Karel Vermeyen

ITER-Tokamak in opbouw.

De pil van Drion

Louis Ide, 9789493292154, 128 pagina's

De **pil van Drion** is een door de Nederlandse rechtsgeleerde Huib Drion in 1991 voorgestelde hypothetische pil waarmee een (hoog)bejaarde die 'klaar is met leven' op humane wijze een einde aan zijn of haar leven zou kunnen maken op een zelfgekozen tijdstip. Peilingen in Nederland hebben aangetoond dat een meerderheid van de publieke opinie het bestaan van dergelijke pil ondersteunt.

De nieuwe roman van VAV-lid Louis Ide bouwt verder op dit idee maar tilt de controversie een niveau hoger. Het gerenommeerd productiehuis "Kabisa" komt op het idee voor een nieuwe show. Het belooft fenomenale entertainment: televisiekijkend Vlaanderen krijgt tijdens verschillende afleveringen het trieste verhaal te zien van 3 jonge mensen die een einde aan hun leven willen maken. Het publiek beslist wie er wint en wie dus recht heeft op "de pil". De uitverkorene mag tijdens een spectaculaire finale "live op televisie" een einde mag maken aan zijn triest bestaan. Kwestie van het taboe op de dood op spectaculaire wijze te doorbreken.

De casting zorgt voor een aantal prettig gestoorde personages. Zo is er Arthur, de nieuwe man die in goede verstandhouding leefde met zijn ex en geniet van zijn jonge tweede vrouw tot het noodlot toeslaat onder de vorm van Amylotrofische Lateraal Sclerose. Arthur wil niet langzaam aftakelen en hoopt op een laatste stunt om niet in de vergeetput der mensheid te tuimelen.

Er is Theo een werkloze man wiens charmante vrouw Sixtine door hun chronisch geldgebrek in de prostitutie terecht is gekomen. Zij is blijkbaar een groot succes als sexwerker waardoor de financiële problemen verdwijnen als sneeuw voor de zon. Maar Theo weet het niet meer, hij heeft het bijzonder moeilijk met de nieuwe carrière van zijn vrouw en verzeilt in een zware depressie.

Tenslotte is er Axel, een hardwerkende verpleegkundige die zuinigheid tot een nieuwe kunst heeft verheven. Materiaal heeft hij hierdoor zijn zaakjes schijnbaar goed op orde. Hij leeft echter als een eenzaat die van de wereld vervreemd is geraakt. De leegheid sluipt langzaam binnen in zijn hoofd. Een psychiater bestempelt hem als sociaal gestoord, therapie heeft in zijn situatie geen zin. Euthanasie zou het ultieme antwoord kunnen zijn.

Wie de lotgevallen van deze drie kleurrijke figuren volgen in Vlaanderens meest controversiële televisieshow verwijzen we naar het boek. Spoiler het verhaal eindigt met een emotionele finale "live" uitgezonden vanuit het sportpaleis.

Louis Ide brengt met zijn nieuwe boek de discussie over het thema "voltooid leven" volop naar de voorgrond. Het is het type boek dat in staat is een levendige discussie uit te lokken tussen vrienden of familieleden. Om met de woorden van Jan Verheyen, filmregisseur, af te sluiten: "Het boek geeft een kritische, satirische maar gelukkig nooit modieus cynische kijk op een maatschappij in verandering"

Warm aanbevolen

Bart Garmyn

TENTOONSTELLINGEN

BINNENLAND

Josef Hoffman (tot 16.04) **In de ban van schoonheid.** **Museum Kunst en Geschiedenis, Brussel**

Jozef Hoffman (1870 - 1956) is vooral bekend voor zijn ontwerp van Palais Stoclet (1905 - 1911).

Hij was architect en allround designer en behoorde tot de oprichters van de Wiener Secession en van de Wiener Werkstätte.

Deze retrospectieve tentoonstelling over de tijdloze schoonheid van zijn creaties beoogt een dieper inzicht te bieden over de idealen van Hoffman en de evolutie hiervan. Voor hem was schoonheid een absolute vereiste voor individuele en sociale transformatie. Hij was een spilfiguur van de moderne design.

Krasse Koppen (tot 21.01) **Bruegel, Rubens en Rembrandt** **KMSKA, Antwerpen**

In de 17 de eeuw is er een bijzondere interesse voor een nieuw genre: de tronie, het oude woord voor gezicht. Tronies zijn vaak kleine intieme werkjes die verbluffend zijn geschilderd, getekend of gegraveerd en je dichter brengt bij de kunstenaar. Krasse Koppen dienden vaak als voorbereidend materiaal, als “studiekoppen” die later een plaats kregen in een groter geheel.

Dank zij de gulle uitleenpraktijk tijdens de elf jaar durende renovatie kon het KMSKA een nooit geziene collectie van 76 topstukken ontlenen bij ruim veertig bruikleengevers.

James Ensor en het stilleven in België (1830 - 1930) **Rose, Rose, Rose à mes yeux (tot 14.04)** **MuZee, Oostende**

Deze tentoonstelling concentreert zich voor het eerst helemaal op de stillevens van James Ensor met een 50-tal werken en dient als basis voor een overzicht van het stilleven in België tussen 1830 en 1930 met een selectie van beroemde en minder bekende schilders die in hun tijd zeer succesvol waren maar vandaag ten onrechte vergeten zijn.

Zeldzaam en onmisbaar (tot 28.04) **Topstukken uit Vlaamse collecties** **MAS, Antwerpen**

MAS brengt een unieke selectie van 100 werken uit de ruim 1000 topstukken van de Vlaamse Topstukkenlijst

ter gelegenheid van de twintigste verjaardag van het Vlaamse Topstukken decreet. Bruiklenen zijn afkomstig van 35 musea, kerken, bibliotheken en particuliere verzamelaars. Deze topstukken mogen Vlaanderen zomaar niet verlaten en moeten zo goed mogelijk beschermd en bewaard worden. Normaal moet je heel Vlaanderen doorkruisen om deze parels uit de kunstgeschiedenis te bewonderen.

 Oudheid in kleur (tot 02.06)
Gallo-Romeins Museum, Tongeren

De Grieken en Romeinen beschilderden hun wit marmereen beelden in bonte kleuren.

De Duitse archeoloog Brinkmann en zijn echtgenote hebben er jarenlang onderzoek naar gedaan en realiseerden tientallen reconstructies op ware grootte met respect voor de technieken van toen. De tentoonstelling toont tal van authentieke werktuigen en pigmenten die de kunstenaars toen gebruikten.

BUITENLAND

Mark Rothko (tot 02.04)
Fondation Louis Vuitton, Parijs

Grootste retrospectieve over het werk van deze Amerikaanse abstracte expressionist.

Frans Hals (tot 21.01)
National Gallery, Londen

Grote retrospectieve met 50 werken van Frans Hals die een nieuwe stijl introduceerde in de portretkunst.

David Hockney, Drawing for Life (tot 21.01)
National Portrait Gallery, Londen

Overzicht van 60 jaar portretkunst met recent werk uit zijn Normandische periode.

Jan Dockx

Twee speciale films in dit nummer.

OPPENHEIMER

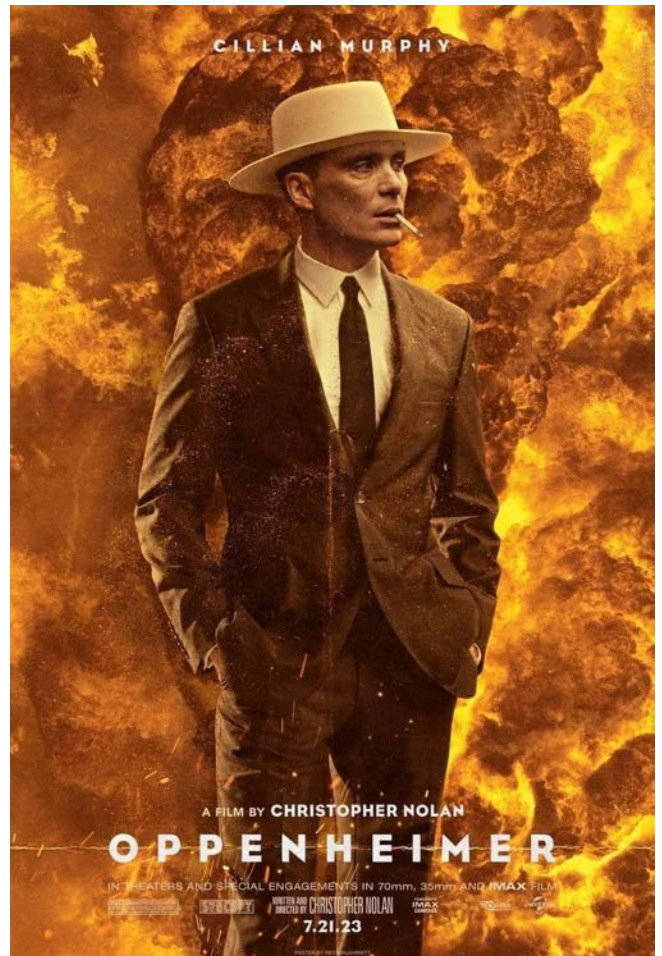
Christopher Nolan is terug met het fascinerende en epische “Oppenheimer”, een spannende biografische thriller over de uitvinder van de atoombom die, om de wereld te redden het risico moest nemen dat deze werd verwoest. Met zijn bombastische stijl en fascinatie voor wetenschap was Christopher Nolan (Inception, Tenet) de ideale regisseur voor deze biopic. Speciaal voor ‘Oppenheimer’ werd er een nieuw soort film ontwikkeld (IMAX camera’s - IMAX afgeleid van de Frans-Canadese l’image maximale. Films kunnen op een veel groter scherm worden weergegeven dan op normale filmschermen. Door de hoge resolutie is het beeld toch nog scherp.) waarmee vaste cinematograaf Hoyte van Hoytema opnieuw een resem adembenemende shots schoot.

De film duurt wel drie uur -met een pauze tussenin- maar verveelt niet. Idealerweise zou men de film twee maal moeten bekijken om zo alle stappen en tussenkomsten nog beter te begrijpen !.-

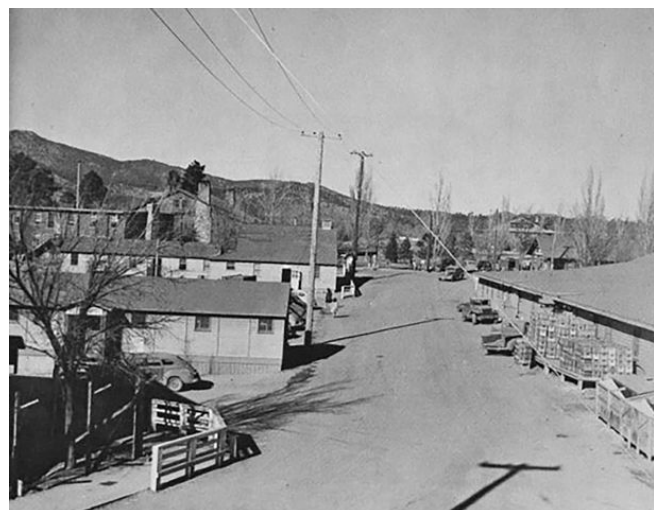
Wat vooral uitzonderlijk was aan het project van de ATOOMBOM -MANHATTAN-

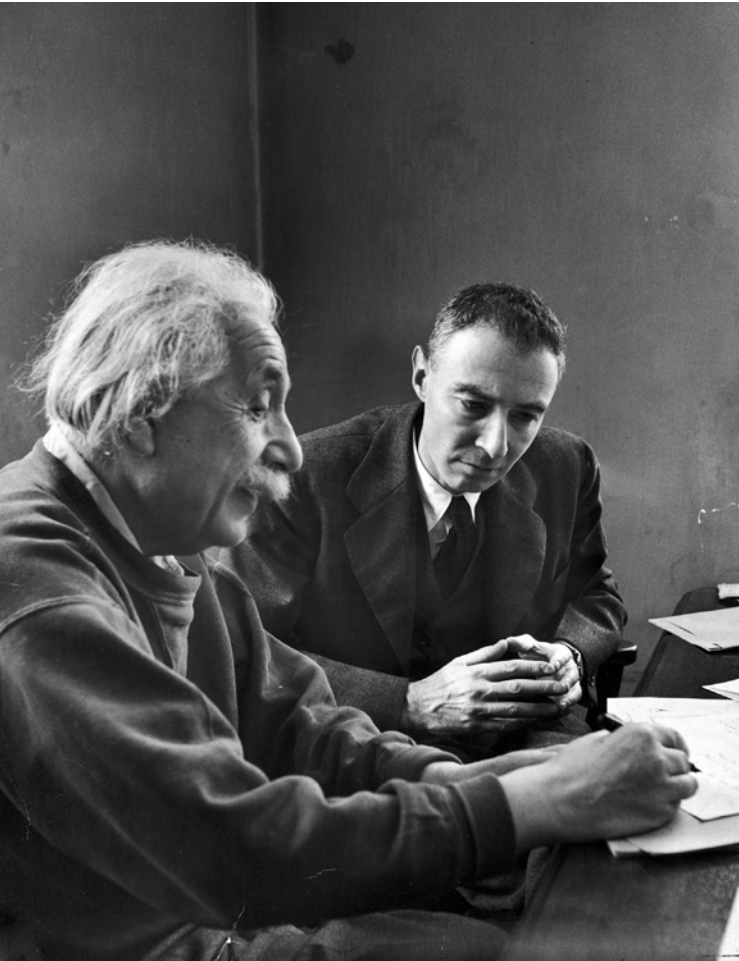

Fat Man was de atoombom die op 9 augustus 1945 op Nagasaki werd afgeworpen, en was iets groter dan de eerste die “Little boy” noemde.

is dat er niet minder dan 21 (actuele of toekomstige) Nobelprijswinnaars aan hebben meegewerkt, en dat een ganse stad (LOS ALAMOS IN NIEUW MEXICO) in het grootste geheim werd opgebouwd en afgesloten bleef van de buitenwereld.

Het zou vandaag niet meer lukken !!!!! Los Alamos of Oppenheimer City, werd een stad die officieel niet bestond, opgebouwd op een afgelegen heuvelrug waar 6.000 wetenschappers in het grootste geheim aan de eerste atoombom werkten. Officieel bestond de plek niet; wie er geboren werd, kreeg Postbus 1663 ingevuld op zijn geboorteakte.

Het doel was om het hele atoombomprogramma geheim te houden voor Duitsland en Japan, en hierin zijn de veiligheidsfunctionarissen van het Manhattan Project geslaagd.

De regisseur duikt in het leven van deze geniale wetenschapper die een uitvinding deed die de wereld voorgoed zou veranderen. De film volgt Oppenheimer van in zijn studententijd, tot de desastreuze jaren na het vallen van de bom, wanneer zijn integriteit in twijfel wordt getrokken.

Het project duurde van 1941 tot 1946. Aanvankelijk werd het project in Chicago uitgevoerd. Er lekte echter te veel uit, waardoor besloten werd vanaf 1943 Los Alamos in New Mexico als hoofdbasis voor het plan te hebben.

Op 6 augustus 1945 werd dan de eerste atoombom gedropt boven Hiroshima.

Deze meeslepende biografische thriller wordt gedragen door fantastisch acteerwerk van Cillian Murphy als Oppenheimer en Emily Blunt als zijn eigenzinnige vrouw: bioloog en botanicus Katherine 'Kitty' Oppenheimer.

KILLERS OF THE FLOWER MOON

Is een 2023 American episch western drama film onder de directie en co-productie van Martin Scorsese, gebaseerd op het non-fictie boek in 2017 by David Grann met dezelfde titel; duurtijd 3u26 m. met ook een pauze.

Lily Gladstone, Robert De Niro en Leonardo DiCaprio in 'Killers of the Flower Moon.'

Twee iconen van de Amerikaanse film - Robert De Niro en Leonardo DiCaprio-geven vorm aan het verhaal. "Killers of the Flower Moon is spannend, hartroerend, imposant, meeslepend, gewelddadig en héél af en toe bijzonder grappig (de huifkarrenrace!), maar daarnaast maakt het verhaal van de Osage-stam ons ook bewust van het droeve lot van de inheemse Amerikaanse bevolking. Met een sociale betrokkenheid die we niet meteen van hem gewend zijn, laat Scorsese zien dat het fundament van de Amerikaanse beschaving is gebouwd op hebzucht, moord, etnische zuivering en ordinaire landroof, en op de wrede gedachte dat niet alle levens evenveel waard zijn. Dat uitgerekend de 80-jarige Scorsese komt aanzetten met een film die zich verdiept in het lijden van de Native Americans is wel zeer bewonderenswaardig." Killers of the Flower Moon gaat over een tot nu toe obscure gebeurtenis in de geschiedenis van het 20e-eeuwse Amerika: de regionale genocide op de Osage-bevolking in de jaren 1920.

In de jaren 1920 waren de *Osage* (Osage nation in Oklahoma) de *rijkste bevolkingsgroep* ter wereld dankzij de vondst van olie onder hun land. In de 21e eeuw telt de federaal erkende Osage Nation nog ongeveer 20.000 ingeschreven leden, van wie er 6.780 in het rechtsgebied van de stam wonen. Leden wonen ook buiten het stamgebied van het land, in Oklahoma en in andere staten in het land.

Nadat er toen olie was ontdekt onder hun land, reden de Osage in auto's met chauffeur, bouwden ze herenhuizen en stuurden ze hun kinderen naar Europa om te studeren.

Geleidelijk aan werden de Osage één voor één uitgemord. De familie van een Osage vrouw, Mollie Burkhardt, werd een hoofddoelwit. Eén van haar familieleden werd doodgeschoten. Een ander werd vergiftigd. En dat was nog maar het begin, want steeds meer Osage stierven onder mysterieuze omstandigheden en velen die de moorden durfden te onderzoeken, werden zelf vermoord. Toen het dodental steeg, nam de pas opgerichte FBI (Federal Bureau of Investigator) de zaak op zich en de jonge directeur, J. Edgar Hoover, wendde zich tot een voormalige Texas Ranger genaamd Tom White om te proberen het mysterie te ontrafelen. White stelde een undercoverteam samen, waaronder een Indiaanse agent die in de regio infiltreerde en samen met de Osage een van de meest angstaanjagende samenzweringen uit de Amerikaanse geschiedenis blootlegde.

Is er nu nog olie in Osage County? Er zijn inderdaad momenteel nog 199 actieve producenten in Osage County, en de olie ligt er bijna aan de oppervlakte.

Frank J Goes

Ook een expert heeft
soms een expert
nodig.

Wij brengen
onze service
tot bij u in de
praktijk.

Maak een afspraak
op kbc.be/mediservice

POLITIEKE
ACTUALITEIT

CULTUUR

**VERSLAGBOEK
CONGRES**
Communautarisering
van de
gezondheidszorg
in 2024!

(F)ACTUEEL

**Aan
het woord**

LAAMS
ARTSEN
ERBOND